

Slutrapport från utvärderingen av

MIN FRAMTID

Metodutveckling för empowerment av unga utrikesfödda

Helen Uliczka Hallin

Apel AB

2021-11-18

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING OCH FÖRORD	3
OM MIN FRAMTID	6
KORT BAKGRUND OCH UTBLICK	7
AKTIVITETER I MIN FRAMTID	9
<i>Aktiviteter i praktiken</i>	11
OM UTVÄRDERINGEN	11
UTVÄRDERINGSRESULTAT	12
DELTAGARNA – ENKÄT, INTERVJUER OCH PROCESSLEDARNAS OMDÖMEN	12
<i>Enkäten</i>	12
<i>Generella data</i>	12
<i>Åsikter om innehåll</i>	14
<i>Min Framtids påverkan på deltagaren</i>	15
<i>Uppsamlande enkät</i>	17
<i>Intervjuer deltagare</i>	19
<i>Processledarnas uppfattningar om deltagarnyttan</i>	21
<i>Samarbetsparters tankar om deltagarnyttan</i>	24
<i>Slutsatser om deltagarnyttan</i>	24
PROJEKTORGANISATIONENS FUNKTION OCH ÄNDAMÅLSENLIGHET	25
<i>Styrgrupp och gruppchef</i>	25
<i>Projektledaren</i>	28
<i>Resultat av intervjuer med projektmedarbetarna</i>	29
<i>Framgångsfaktorer</i>	33
<i>Slutintervjuer i teamet</i>	34
<i>Slutsatser om projektorganisationen</i>	35
SAMVERKANSPARTER I KOMMUNERNA	36
<i>Samarbetspartner – enkät och intervjuer</i>	37
<i>Enkät</i>	37
<i>Intervjuer</i>	40
<i>Slutsatser om samverkanspartner</i>	42
RISKANALYSER	43
CORONAPANDEMINS INVERKAN PÅ PROJEKTET	44
ELD-VALIDERING	45
UTVÄRDERINGENS SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	46

Sammanfattning och förord

Rädda Barnens projekt Min Framtid har haft som syfte att stödja utrikesfödda barn och ungdomar för att dessa skulle klara att gå vidare själva mot studier och jobb. Projektet har haft sju processledare fördelade på kommunerna Norrköping, Västerås och Eskilstuna. Processledarna har arbetat med både direktstöd till enskilda unga i en process kallad Min väg, och i grupp med ett strukturerat program kallat Mitt samhälle. Aktiviteterna i projektet gällde dels att skriva CV och personligt brev, dels sådant som studiebesök på arbetsplatser, samt det individuella stödet, vilket kunde variera utifrån varje ungdoms behov, från psykosocialt stöd till mer praktiska saker som att få tillbaka sin skolplats eller fylla i blanketter.

Min Framtid har genererat ett flertal intressanta lärdomar som vi kommer att berätta om i denna utvärderingsrapport. Vi fokuserar i rapporten främst följande tre områden:

1. De deltagande ungdomarnas nytta och nöjdhet
2. Projektorganisationens ändamålsenlighet och funktion
3. Möjligheten till långsiktiga effekter av projektet

Ungdomarnas nytta och nöjdhet har vi samlat in data på genom en enkät som skickades ut vid deras avslut i projektet. Vi har även intervjuat 25 ungdomar som besvarade enkäten under 2020. Till detta har vi intervjuat processledarna om deras upplevelser av hur deltagarna agerat under sitt deltagande, samt samarbetsparter som också träffade deltagarna.

Under intervjuer med de personer som samarbetade med projektet och arbetade med eller mötte målgruppen i andra sammanhang, som skola, idrott, mm., beskrevs ungdomarnas situation som att de i många fall befann sig ganska långt ifrån samhällets gemenskap. De saknade kunskaper om sådant som samhällsfunktioner, sina egna rättigheter, yrkesval, jämställdhet och vart de kunde vända sig för att få hjälp i olika frågor. Dessutom var de utsatta på många sätt. Det kunde gälla att de var ensamkommande utan vuxna kontakter, hade fått avslag på asylansökan men uppehållstillstånd på gymnasielagen, saknade eget boende, levde med föräldrar med en hederskultur, hade oro och ångest över sin situation eller trauman från livet i hemlandet.

Processledarna har bekräftat bilden av utsatthet genom att beskriva att många deltagare har haft svårt att prata om sin situation och att det har kunnat ta flera enskilda förtroendebyggande samtal innan deras verkliga problem har kommit upp till ytan. Många av de unga har mycket egen drivkraft men de har inte fått något gratis i sina liv och kan ha svårt att skapa förtroendefulla relationer. De flesta deltagare har kommit som flyktingar från länder som Afghanistan, Syrien, Eritrea, och deras väg har varit kantad av svårigheter och trauman långt innan de kom till Sverige. Kort sagt var många av deltagarna i stort behov av både kunskaper och psykosocialt stöd för att klara sin egen situation och kunna gå vidare i livet.

Deltagarna har i enkäten gett höga betyg åt både hela projektet såväl som åt processledarnas insatser och projektets aktiviteter. De flesta, särskilt de som varit längre tid i projektet och träffat processledarna många gånger, upplever att de klarar av mer och har fått bättre självförtroende genom att de deltagit i Min Framtid. Många anser att de har ökat sina utsikter att få ett jobb. De intervjuade ungdomarna jobbade redan i hög grad. Antingen hade de extrajobb eller heltidsjobb inom vården, på lager, i affärer. Flera studerade samtidigt som de jobbade. De

uppgav samtliga att de haft nytta av det de lärt sig inom Min Framtid och att de använde sina CV:n och de personliga breven. Orden från ELD-valideringen där de fått beskriva sig själva fanns med när de skrev om sina kompetenser och vilka de var.

Det finns inga tvivel om att Min Framtid har varit ett projekt som gjort stor skillnad för de ungdomar som deltagit. Projektet hade som mål att deltagarna skulle öka sin egenmakt och det har uppnåtts hos den stora majoriteten av dem. Vi menar att vi i utvärderingen har konstaterat att detta mål är uppfyllt. De ute i kommunerna som samarbetade med projektet säger sig ha observerat att deltagarna mådde bättre av Min Framtid, de gjorde framsteg och blev tryggare med sig själva.

Det som är den stora lärdomen av projektet är att dessa ungdomar finns i alla kommuner i Sverige men i allmänhet får de inget organiserat stöd av den typ som Min Framtid gett dem. Projektet har inneburit att deltagarna har kunnat ta ett par trappsteg upp mot den nivå där svenskfödda barn och unga i den åldern oftast redan är. En fråga man kan ställa sig är hur kommuner som inte erbjuder adekvat stöd har råd att låta många ungdomars liv mynna ut i bidragsförsörjning eller till och med i kriminalitet? Rimligen kan man se det som en form av kostsam diskriminering att låta utrikesfödda unga stå utanför samhället genom att de saknar kunskap om hur de ska ta sig in i det. Min Framtid har visat att det går att åtgärda detta utan allt för stora åthävor.

Gällande vårt andra fokusområde, projektorganisationens funktion och ändamålsenlighet, menar vi att det från Min Framtid finns många lärdomar att dra för andra organisationer, det må vara projekt eller permanenta. Beskrivet i kronologisk ordning gjorde Rädda Barnen ett medvetet val när de anställde en projektledare som varken hade vana vid ESF-projekt eller arbete med barn och unga. De valde att tillsätta en god ledare istället för någon med expertkompetens inom projektets sakområde. Den tillsatta projektledaren hade tidigare varit enhetschef på Arbetsförmedlingen. De satte också in en driven administratör som redan fanns inom organisationen och hade vana vid ESF-projekt. Hon underlättade mycket för teamet genom att utforma verktyg och mallar att arbeta efter.

Projektledaren började tidigt i projektets analys- och planeringsfas att anställa processledarna. Dessa hade en rad kompetenser inom olika områden som var relevanta för projektet. Projektledaren siktade på att få processledare som både klarade av att arbeta på rätt sätt med ungdomarna och samtidigt kunde hantera den stundom krävande administration som finns i ESF-projekt, samt att knyta viktiga samarbetskontakter.

När alla var på plats satte processledarna igång med att utifrån sina kunskaper och erfarenheter utforma projektets arbetsmetoder. Projektledaren arbetade med att leda teamet genom att ge utrymme åt deras olika kompetenser och se till att alla fick bidra i den skapande processen. Med hjälp av värderingsövningar under teamets möten ökade hon allas kunskap om de andras tankar och vad deras olika expertområden var. På så sätt förstod alla vem de skulle vända sig till med specifika frågor. Teamet utformade arbetsmetoderna och administratören var behjälplig genom att ha goda kunskaper om vad som var möjligt att göra inom projektets ramar och hjälpa dem att strukturera upp arbetet. Projektledaren hade satsat mycket på sitt ledarskap och ledde teamet med målsättningen att "göra sig själv onödig" eftersom alla skulle bli självständiga.

Processledarna ser också i efterhand sitt arbete inom projektet som mycket kompetensutvecklande.

Rädda Barnen hade kunnat göra tvärtom, nämligen ha anställt en projektledare som var expert på sakområdet och ensam utformade det mesta i projektet för att inför genomförandefasen anställa medarbetare till att utföra det färdiga konceptet. Detta är inte ett ovanligt förfarande inom projekt. Vi har dock sett att den modell man valde i Min Framtid har varit väldigt lyckad. Processledarna har varit närmast översvallande i sitt beröm över sin projektledare och dennas förmåga att göra dem självgående och låta dem utveckla och utvecklas.

Lärdomen blir att fler ESF-projekt borde organisera sig på liknande sätt. Att anställa en god ledare som utvecklar och lyfter teamet och att tidigt ta in kunniga projektmedarbetare som kan bidra i metodutvecklingen, kan eventuellt vara något dyrare än gängse förfaringsätt, men det kan generera de goda resultat som ESF-rådet vill se.

I dagsläget ser effekterna av projektet ut att vara att ungefär 500 ungdomar är stärkta och bättre rustade för att klara av att ta sig vidare mot egen försörjning och ett konstruktivt liv. Det kan tänkas att några av de idag ca 1 300 ungdomar med uppehållstillstånd på nya gymnasielagen som fått permanent uppehållstillstånd efter examen och fast jobb, har fått hjälp av Min Framtid att ta sig dit. Samverkansparterna har lärt sig om gymnasielagen av processledarna och de kan i sin tur ha hjälpt ungdomar.

När det gäller andra långsiktiga effekter kommer ingen verksamhet att finnas kvar efter projektslut. Det finns dock en effekt som kan tas tillvara i det långsiktiga perspektivet och det är den kompetens och kunskap som processledarna byggt upp, samt själva modellen de arbetat fram. Vi har rekommenderat projektet och Rädda Barnen att sprida kunskaperna och modellen så mycket det går. Att åka ut i kommunerna, inte minst där man verkat, och berätta om projektet är en möjlighet att inspirera beslutsfattare till en ökad förståelse för vad som är möjligt. Slutkonferensen som ska läggas ut som video för spridning är ett annat bra sätt. Den i sig blir en långsiktig effekt av projektet.

Vi hoppas och tror att processledarnas kompetens kommer till fortsatt nytta inom liknande projekt eller permanenta verksamheter. Målgruppen utrikesfödda ungdomar kommer att minska i takt med att flyktingmottagandet har minskat. Dock kan man jobba på likartade sätt inom socioekonomiskt utsatta områden där det finns barn och unga med samma typer av behov. Det finns möjligheter för Rädda Barnen att driva projekt med andra finansiärer och det finns i dagsläget förslag som innebär att Socialfondens programområden kan utvidgas till att något programområde ger utrymme för att ha barn på minst 6 år i målgruppen. Vi tror att detta vore önskvärt och att det kan innebära mycket för inkluderingen och integrationen i samhället av utsatta unga med en bakgrund i andra länder.

Att Rädda Barnen har byggt upp både kompetens och en modell gör organisationen till en given part/samverkanspart i framtida projekt med målgruppen barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap. Utvärderingen rekommenderar kommuner och andra aktörer att vända sig till Rädda Barnen för att i samverkansprojekt bygga upp strukturer som kan implementeras i de kommunala verksamheterna efter projekten. En generell reflektion är att det finns mycket stora behov av liknande projekt och att hela vårt samhälle kan vinna mycket på att efterlikna Min Framtid och utöka/omforma projektets modell och innehåll så att man även kan nå yngre barn,

Om Min Framtid

Min Framtid är ett ESF-finansierat projekt som ägs av Rädda Barnen¹. Till skillnad mot många ESF-projekt har Min Framtid inte krav på medfinansiering genom vare sig Rädda Barnen eller samverkansparter, utan kan bedrivas helt och hållet med ESF-medel. Projektets uppgift är att ge stöd åt utrikesfödda unga 15-24 år som inte har fullföljt gymnasieexamen. Syftet är att genom stödet hjälpa ungdomarna till egenmakt, delaktighet och etablering i vårt samhälle, vilket ska ske genom att de motiveras att gå vidare till studier eller jobb.

MIN FRAMTID

För ökad egenmakt hos ungdomar

Genomförs i Eskilstuna, Norrköping och Västerås
1/11 2018 –31/10 2021

Genom att stärka **egenmakt, delaktighet och etablering** i samhället ökar vi ungas deltagande i arbets- och studieliv.

- Med delaktighet menar vi en känsla av tillhörighet
- Att ha framtidsutsikter och kunskap om vägar för att nå dit.
  - Ha verktyg för att göra sin röst hörd.
  - Möjlighet att ta ledarskapet för sin egen utveckling och ha sociala nätverk.

Den primära målgruppen för projektet är utrikesfödda unga 15-24 år i östra Mellansverige som inte har fullföljt gymnasieexamen.

Min Framtid har bedrivits i tre kommuner, Norrköping, Eskilstuna och Västerås. Projektet skulle avslutas den sista oktober 2021 men fick en förlängning till februari 2022.

I dagsläget (oktober 2021) finns verksamhet kvar i Norrköping medan den är avslutad i de båda andra kommunerna. Fyra av de sju processledarna, samt administratören, arbetar nu i projektet i Norrköping. Projektledaren som lett projektet gick i september vidare till en annan tjänst och den vakanta rollen tillsattes av en av processledarna. Två av processledare arbetar nu i ett annat ESF-projekt inom programområde 2, Jobbvägen, som ägs av Rädda Barnen och bedrivs i Stockholm.

¹ Se projektbeskrivning <https://www.esf.se/Resultat/Projektbanken-2014-2020/Alla-Projekt/Min-framtid/>

Kort bakgrund och utblick

För att ge en bakgrund till Min Framtid tar vi i detta stycke mycket kort upp problembeskrivningen som projektet vilar på samt något om vad Rädda Barnen gör och har gjort för målgruppen tidigare.

Rädda Barnen har givetvis ett mycket stort och gediget erfarenhetskapital när det gäller att arbeta för barn och unga. Mest bekant för allmänheten är kanske arbetet i utvecklingsländer, men mycket arbete har under de senaste 20 åren bedrivits för nyanlända och socioekonomiskt utsatta barn i Sverige.

Sedan 2015 har det funnits ett stort engagemang i civilsamhället för de ensamkommande barnen. Många av Rädda Barnens medlemmar kom i kontakt med denna grupp och försökte stötta dem enskilt eller genom de nätverk som byggdes upp. De ensamkommande har haft en rad problem som inte varit lätta att tackla. En del hamnade i så kallade nätverkshem med familjer som kommit som flyktingar och själva hade problem med språket, och ibland med att förstå den nya kultur de befann sig i. De kunde inte visa de tillrädda i det svenska samhället när de själva var nyanlända. I projektansökan står följande:

En grupp unga som vi inom Rädda Barnen ser som särskilt utsatta och som framförallt är svåra att nå är de nyanlända ensamkommande unga som bor i så kallade Nätverkshem, hos exempelvis släkting, vänner eller någon annan. Det är vanligt att gruppen ensamkommande unga likställs med unga som placerats på HVB-hem eller andra former av anläggningsboenden, vilket kan resultera i att unga som placerats i t.ex. nätverkshem inte nås av samma information, insatser och aktiviteter.

Det har enligt uppgift förekommit en diskussion inom Rädda Barnen om att målgruppen för projektet inte längre är barn. En del har ifrågasatt att Rädda Barnen skulle driva projekt för äldre ungdomar. Dessa unga har dock haft så omfattande svårigheter att diskussionen föll.

Den största andelen av de ensamkommande fick avslag på sina asylansökningar och många blev ålderssuppskrivna av Migrationsverket. De ålderssuppskrivna fick omgående flytta från HVB-hem till asylboenden med vuxna, vilket ofta var destruktivt för dem. En del ensamkommande fick flytta hem till svenska familjehem som utan ersättning tog hand om dem. Dessa klarade sig bättre och fick till sig språket fortare än de övriga.

I sammanhanget kan nämnas att metoden för åldersbedömningar senare har blivit starkt ifrågasatt. Bland annat fick Migrationsverket felaktiga underlag från RMV. Se citat nedan från debattartikel i Läkartidningen *RMV och Socialstyrelsen ger regeringen vilseledande information*² av Fredrik Tamsen, specialist i rättsmedicin; doktorand, Uppsala universitet.

---

² [RMV och Socialstyrelsen ger regeringen vilseledande information \(lakartidningen.se\)](http://lakartidningen.se)

Socialstyrelsen hävdade i sin numera »inaktuella« rapport att knät hos män mognar kring 24 års ålder, en uppgift som RMV i princip återgivit även om de av någon anledning uppgav 22–28 års ålder [4]. I studien på MR-knä som Socialstyrelsen presenterade i maj 2018 visade sig medelåldern för knämognad i stället vara runt 18,5 år [5, 6].

Det finns för närvarande en granskningskommitté som utreder metoden och har kommit fram till att det saknas tillräckligt vetenskapligt underlag för den (länk till det första delbetänkandet i fotnot³). Ingen vet därför exakt hur många underåriga som emot gällande lag blev placerade i boenden för vuxna asylsökande

En del partier i riksdagen drev på för att hjälpa de ensamkommande och småningom kom gymnasielagen, vilken missade målet när Migrationsverket ändrade praxis så att mycket få omfattades. För att åtgärda detta kom *nya* gymnasielagen (ngl) och 7 600 unga fick tillfälligt uppehållstillstånd på den.

Min Framtid omfattar alla utrikesfödda ungdomar mellan 16-24 år. En relativt stor grupp har utgjorts av ensamkommande med uppehållstillstånd på gymnasielagen. De senaste åren har Rädda Barnen drivit och driver projekt på många platser i landet för denna målgrupp. De projekt vi känner till har finansierats av länsstyrelser men det finns även andra finansiärer. Dessa projekt är vanligen kortare än ESF-projekten, cirka 1-2 år är vanligt.

Vi har talat med projektledarna för några av dessa projekt, ett för ensamkommande i Gävleborg och ett i Uppland. Under 2020 fanns ett projekt i kommunen Gävle, även denna projektledare har vi talat med. Projekten verkar ha framgångar och lyckas hjälpa målgruppen att söka och få jobb. Nedan syns en bild där projektet i Gävleborg beskriver vad man kan få hjälp med.

Projektet i Gävle kommun år 2020 var inriktat på att vara en mötesplats där ungdomarna kunde få hjälp med läxor, svåra blanketter från myndigheter, ansökningar och annat. Man lagade mat tillsammans eller beställde mat så att alla fick något att äta. Den som var projektledare berättar:

Vi hade bra resultat, bland annat på grund av att vår projektansökan var så öppen, den låste inte fast oss. Det fanns en tanke att vi skulle kopiera ett annat projekt som drivits året före men det gick ju inte. Vi skulle arbeta för målgruppens behov, och behoven kunde inte förutses, de var olika varje år. Under 2017 hade de inget boende, under 2018 skulle de välja skola, sedan skulle den klara skolan, och efter det skulle hitta jobb. Vi kan inte upprepa samma aktiviteter år efter år när behoven förändras så mycket.

En annan projektledare bekräftar detta och säger att det är nödvändigt att kunna arbeta agilt och utifrån den rådande situationen.

---

³ Granskning av Rättsmedicinalverkets metod för medicinsk åldersbedömning i asylprocessen - Regeringen.se

Till dig med uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen

Har du ett tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen? Rädda Barnen erbjuder hjälp för att underlätta för dig att få jobb enligt Migrationsverkets krav. Vi erbjuder också hjälp för att underlätta för dig att komma in på bostadsmarknaden.

Vad kan du få hjälp med?

Rädda Barnen kan hjälpa dig med bland annat:

- CV.
- Personligt brev.
- Intervjuträning.
- Jobbmatchning.
- Kunskaphöjande insatser, exempelvis truck- och körkort.
- Söka bostad.
- Pappersarbete och kontakt med Migrationsverket med mera.

Gemensamt för alla insatser är att de strävar efter att stärka dina möjligheter att uppfylla Migrationsverkets krav för permanent uppehållstillstånd. All hjälp är gratis och det finns inte någon programtid, anmälningsplikt eller några andra krav – du deltar helt kravlöst på det som du vill eller behöver hjälp med.

Insatserna finansieras av Länsstyrelsen i Gävleborg.

Projektet i Gävleborg

Aktiviteter i Min Framtid

Min Framtid erbjuder ungdomarna en grupprocess kallad Mitt Samhälle, där aktiviteterna huvudsakligen ske ge de unga en större kunskap om viktiga funktioner i samhället, som arbetsmarknad, myndigheter, föreningsliv och hur arbetsplatser fungerar och ser ut. I projektansökan är detta beskrivet som att: "Deltagarna får i en medskapande workshop definiera behov av ny kunskap de har med fokus på: - Vad vill jag veta om samhället och dess funktioner? - Vad vill jag veta om studier och arbetslivet? - Vad vill jag veta om föreningslivet?"

I projektet finns också en individuell process, Min Väg, med stöd till individen genom kartläggning av individuella behov, intressen och förmågor. Centralt i Min Väg är att man skapar en framtidskarta för varje individ och sedan coachar och matchar individen vidare utifrån denna. Min Framtid använder i denna process en valideringsmetod som heter ELD (Experience Learning Description) där man sätter ord på sina informella kompetenser/förmågor. Allt deltagande i processerna är frivilligt för ungdomarna.

I projektets förändringsteori finns aktiviteterna beskrivna på individnivå respektive organisationsnivå. Se textruta nedan.

Individnivå

Enskilt samtal/Min väg - 600 individuella processer

- Motivera deltagaren till fortsatta studier eller annan sysselsättning
- Skriva CV
- Motivera deltagaren att delta i föreningsliv/ aktiviteter
- Studiebesök
- Leta praktik utifrån deltagarens önskemål
- Validering med ELD-metoden
- Samtala med deltagare om jämställdhet och diskriminering.

Flerpartssamtal med deltagare tillsammans med andra aktörer

- Samtal med skola/myndighet/sjukvård

Gruppvägledning/Mitt Samhälle – 15 gruppprocesser med 180-360 deltagare

- Samtala med deltagare om jämställdhet och diskriminering.
- Föreläsning/workshop om arbetsmarknad, rättigheter/skyldigheter och normer på arbetsplatsen.
- Föreläsning/workshop om idrott och föreningsliv.
- Självstärkande övningar
- Samarbetsövningar för att skapa gruppkänsla
- Studiebesök

Organisationsnivå

Informera och lyfta deltagares speciella behov till skolpersonal och rektorer så att deras rättigheter tillgodoses.

Föra dialog med relevanta aktörer som berörs av regelverket gällande den Nya Gymnasielagen (NGL), som våra deltagare kan omfattas av.

Sprida information till samverkanspartner och andra aktörer genom att Min Framtid och Rädda barnen bjuder in till integrationsfrukost/temafrukost

Genom flerpartssamtal kan vi synliggöra och informera våra samverkanspartner om de hinder som våra deltagare stöter på inom deras verksamhet.

Arbetsättet har haft en grund i *Det börjar med dig!*⁴, ett material om coachande förhållningssätt som Rädda Barnen tog fram 2017.

Ur Det börjar med dig!

Det coachande arbetssättet handlar om att involvera människor, i detta fall unga människor, och få dem att känna sig delaktiga och handlingskraftiga. Det handlar om att förverkliga deras drömmar och stärka deras inre resurser. Det är inte du som coach, utan det är ungdomarna själva, som bestämmer vad de vill förändra.

⁴ Rädda Barnen 2017. Sofia Claesson och Birgitta Hammar. Det börjar med dig! (Ligger inte på nätet men kanske kan beställas.)

Aktiviteter i praktiken

När vi läser projektets lägesrapporter är de fulla av aktiviteter som processledarna gjort med deltagarna. De har simmat, spelat bowling och cricket, åkt skridskor varit på många studiebesök, träffat olika verksamheter, exempelvis Tjejjouren Ronja, testat videoredigering, hälsovandring, datakurser, haft föreläsningar (bland annat om att starta eget) och haft läxhjälp. Utbudet har anpassats efter vad som finns att tillgå i den egna kommunen men har varit mycket varierat i alla tre kommuner.

Processledarna har själva genomfört utvärderingar av aktiviteterna med deltagarna och dessa har fallit väl ut. Här en berättelse ur en lägesrapport från februari 2020, innan pandemin satte igång.

Under sportlovsveckan genomförde vi Mitt Samhälle. Första dagen höll vi en workshop om jämställdhet, diskriminering och heder. Andra dagen en workshop om arbetslivet och kopplade det även till ämnena från första dagen. AMA Arbetsmarknad besökte hos oss den andra dagen och informerade om feriepraktik samt vad de kan erbjuda ungdomar i jobbväg. De har även bjudit in oss för ett studiebesök under nästa Mitt Samhälle som vi har.

Dagarna gav svar på frågor och funderingar och det blev givande diskussioner mellan deltagarna.

Utvärderingen visar att ungdomarna varit nöjda med allt. Vi har haft en deltagare som varit väldigt blyg och tillbakadragen som vågat ta större plats under dessa dagar och uttryckt under en övning om känslor att hen brukar gråta (när ingen annan ville prata om det) vilket i sin tur resulterade i att fler ungdomar kunde prata om sådant som för dem var känsligt (de berättade att de inte brukar prata om dessa saker annars). Vi har även en deltagare som berättade inför hela gruppen att hen gick hem och satt med sina syskon och delgav den kunskap hen fått under Mitt Samhälle!

När coronapandemin slog till och det kom restriktioner fick projektet begränsa aktiviteterna. Det gick exempelvis inte att besöka arbetsplatser längre. Då träffade processledarna deltagarna utomhus och det var möjligt att genomföra vissa av inslagen i Min Väg och Mitt samhälle under promenader.

Om utvärderingen

Apel AB har utvärderat Min Framtid genom en så kallad lärande utvärdering. En lärande utvärdering syftar till att vara ett stöd till utvecklingsarbetet under tiden det pågår. Vi har genom intervjuer och deltagande på olika projektmöten samlat in såväl medarbetarnas, projektledarens, styrgruppens och projektägarens synpunkter på hur dessa upplever det som skett i och genom projektet. Vi har även via en enkät med uppföljande intervjuer samlat in

synpunkter från externa samarbetsparter och intressenter ute i de tre kommunerna. Deltagarnas upplevelser har vi även fått in genom en enkät respektive intervjuer.

I september 2020 kom utvärderingen med en delrapport om de sju processledarens och administratörens tankar och åsikter om teamarbetet, ledningen, innehållet och nyttan av Min Framtid. Denna delrapport kommer i nedkortad form att återges i denna slutrapport. Övriga resultat har återförts med muntlig rapportering med PPT till styrgruppen.

Utvärderingsresultat

Nedan redovisar vi det som kommit fram genom våra studier. Vi inleder med resultaten från deltagarenkät/-intervjuer och fortsätter med projektorganisation och samarbetsparter.

Deltagarna – enkät, intervjuer och processledarnas omdömen

Vi har under projektets gång skickat ut en enkät till deltagare i samband med att de skrevs ut ur projektet. Enkäten gick ut via sms och var gjord för att fungera bra på en mobiltelefon. Vi gjorde en avvägning mellan att skriva så lätt svenska som möjligt och att få in mesta möjliga information.

Allt kan inte samlas in via en enkät. Därför gjorde vi uppföljande intervjuer med deltagare som varit med ganska tidigt i projektet. Till dessa data lägger vi processledarnas och samarbetsparternas uppfattningar om hur de såg på deltagarnas nytta av Min Framtid och det de gjorde där. På så sätt har vi täckt upp de flesta kvalitativa aspekter på deltagarnytan.

Enkäten

Det blev låg svarsfrekvens när vi skickade ut enkäten genom enkätverktyget (Netigate). Därför valde vi att skicka ut sms:en direkt från en mobil eftersom vi då kunde skriva ett längre och mer förklarande sms än vad enkätverktyget tillät. Det gick då istället inte att påminna dem som inte svarade eftersom det inte registrerades telefonnummer från den som svarat.

Vi kan uppskattningsvis ha skickat ut enkäten till ca 230 deltagare. Det är svårt att veta exakt hur många vi verkligen nådde eftersom en del kan ha bytt telefonnummer. En ytterligare faktor är att några med uppehållstillstånd på ngl "flydde vidare" utomlands och de gick då inte att nå. Målgruppen är inte heller enkätvan och det är inte säkert att alla förstod vad sms:et innebar. Det hände att de sms:ade tillbaka och frågade vad det var. Troligen vågade inte alla klicka på länken till enkäten.

Generella data

Det var 117 deltagare som svarat på första frågan och sedan sjönk antalet ner emot 90 på de sista frågorna – vilket inte är något ovanligt i enkäter. Om det är 200 deltagare som verkligen fått sms:et är ca 50 procents svarsfrekvens ganska bra med tanke på att det är en språksvag målgrupp utan vana vid att få enkäter via mobilen. Inför slutrapporten skickade vi ut en förkortad version av enkäten till alla telefonnummer vi fått. Då blev det 201 reella utskick och ett antal som inte kunde gå iväg på grund av att numret inte gick att nå.

De flesta deltagarna som svarat deltog i Eskilstuna. Eftersom Västerås kom igång lite senare än de övriga tog det ett tag innan vi fick några svar därifrån. De blev också lite färre i slutändan.

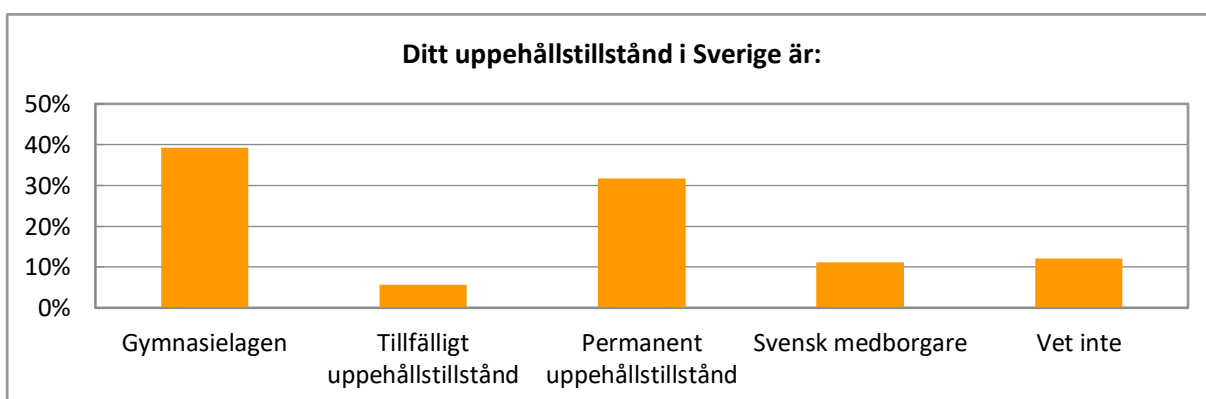
I vilken stad har du deltagit i Min framtid?	
Eskilstuna	66
Norrköping	31
Västerås	20

De länder där mer än 5 deltagare uppgav att de härstammade från Finns i tabellen nedan. Det var en stor övervikt när det gällde ungdomar från Afghanistan.

Födelseland	Antal
Afghanistan	42
Eritrea	13
Syrien	11
Irak	8
Somalia	8

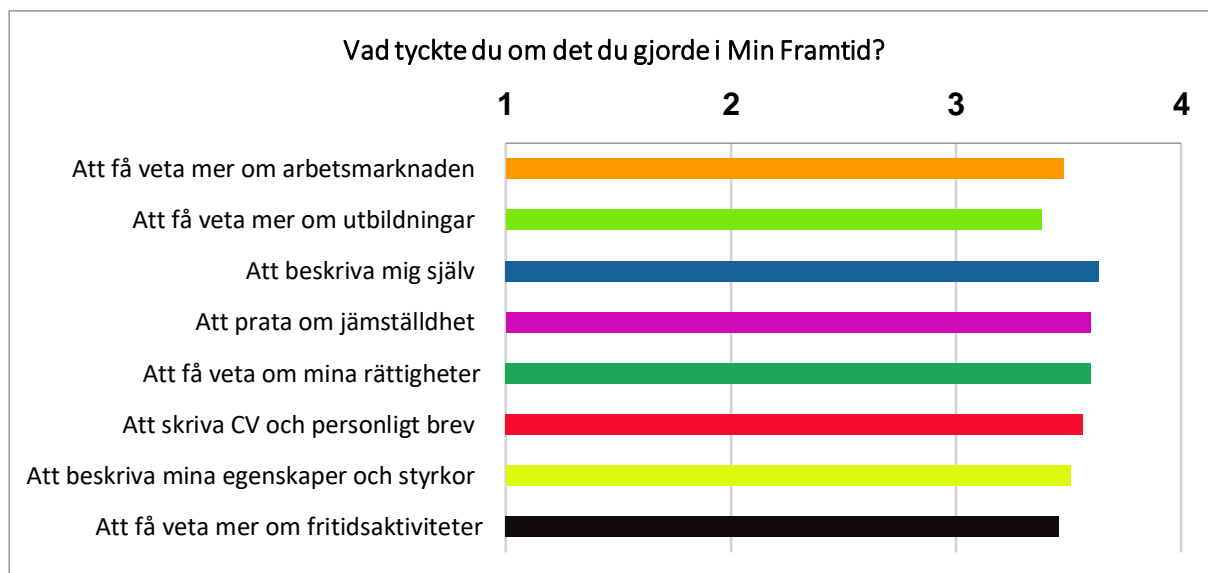
Det var 66 % killar och 33 % tjejer som svarade på enkäten. Detta är ganska likt projektets egen könsupplade statistik. Hälften av de svarande hade deltagit i 30 dagar eller mer och resten kortare tid. Det helt övervägande majoriteten, ca 85 %, var 18-24 år, resterande var 15-17. De allra flesta, 70 %, hade varit i Sverige i 3-6 år, bara 2 svarande hade varit här under längre tid än så.

Att ha ett uppehållstillstånd var ett kriterium för att få delta i projektet. Den största enskilda gruppen hade uppehållstånd på gymnasielagen (se figur nedan) och nästföljande grupp hade permanent uppehållstillstånd. Tolv deltagare var svenska medborgare.

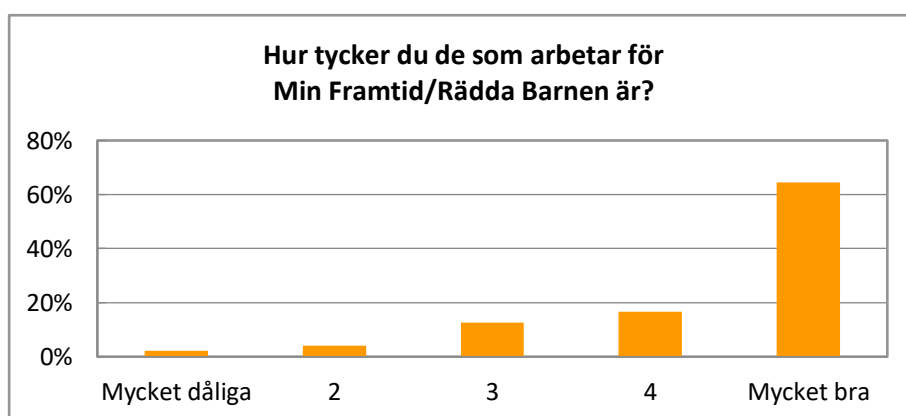
Åsikter om innehåll

Vi frågade vad deltagarna hade tyckt om en del av de ämnen som projektet hade på sina aktiviteter. Svartalternativen var Mycket dåligt, Ganska dåligt, Ganska bra, Mycket bra. I figuren nedan representeras alternativen av siffrorna 1-4. Som syns i figuren fick de flesta aktiviteter ett medelvärde på ca 3,5 av max 4. Detta betyder att aktiviteterna i projektet låg i linje med deltagarnas intressen och sannolikt var väl utförda.

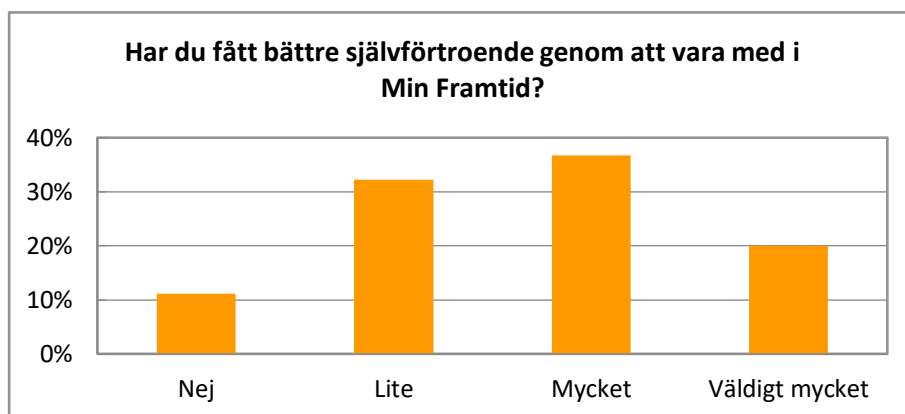
Vi hade en tilläggsfråga med fritextsvar där de kunde fylla i om de tyckte att något var dåligt. I princip samtliga svar var positiva, inget var dåligt.

Processledarna fick medelbetyget 4,4 av 5 möjliga. Det får man säga är ett mycket bra betyg och tyder på att de lyckats möta ungdomarna där dessa befann sig. De deltagare som varit längst tid i projektet satte väldigt nära 5 i medeltal.

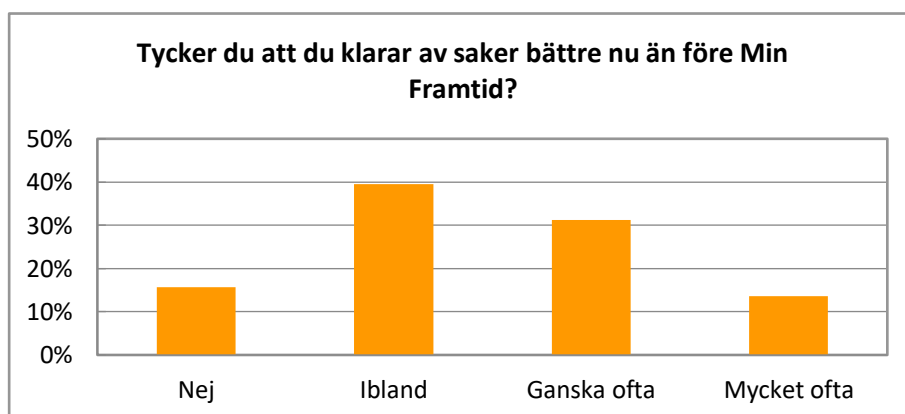

Min Framtids påverkan på deltagaren

De viktigaste frågorna för utvärderingen var om Min Framtid förändrade något för deltagarna. Blev de stärkta och fick mer egenmakt? Ja, det blev de i allmänhet. Ungefär 10 % svarade att de *inte* fått bättre självförtroende genom att deltagit i Min Framtid. Nästan samtliga av dessa hade endast deltagit under någon vecka i projektet. Det är rimligt att ett kort deltagande inte höjer individen lika mycket som ett längre. Samma skillnad syntes i svaren på flera av de andra frågorna nedan. Det var tydligt att ett längre deltagande och fler möten med processledarna påverkade individens egenmakt, och tro på sig själv och sina möjligheter, i en positiv riktning. Att nästan 60 % hade fått ett mycket/väldigt mycket bättre självförtroende är ett viktigt resultat av projektet.

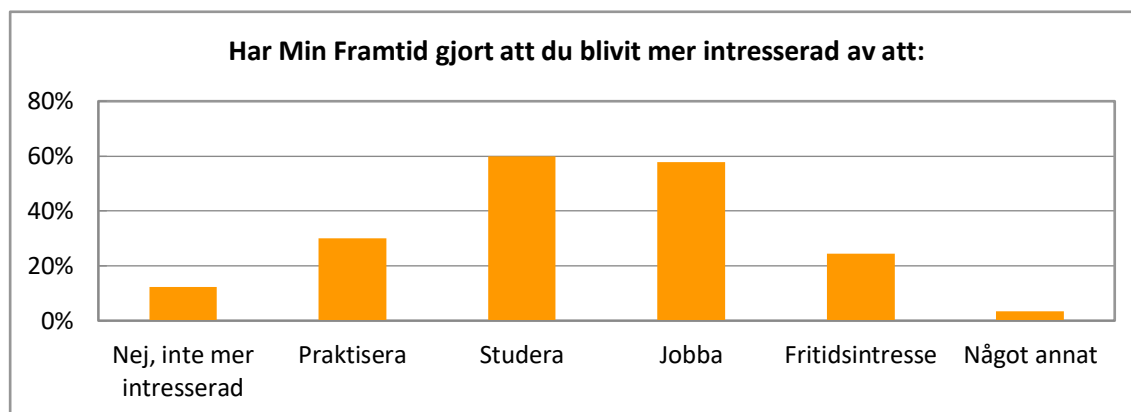
Ungefär 85 % ansåg att de klarade av saker bättre genom att de deltagit. Det ökade självförtroendet hade därmed en reell grund i deras verklighet. De kunde märka en skillnad i det de kunde före deltagandet jämfört med efter. I fritextkommentarerna nämnde de oftast att skriva CV och personligt brev, söka jobb, beskriva sig själv på en intervju och att få ordning på sin tillvaro.

De svarande uppgav oftast att de blivit mer intresserade av att jobba och/eller studera. I figuren nedan kunde man kryssa i flera alternativ och staplarna representerar totalt 169 kryss. Elva

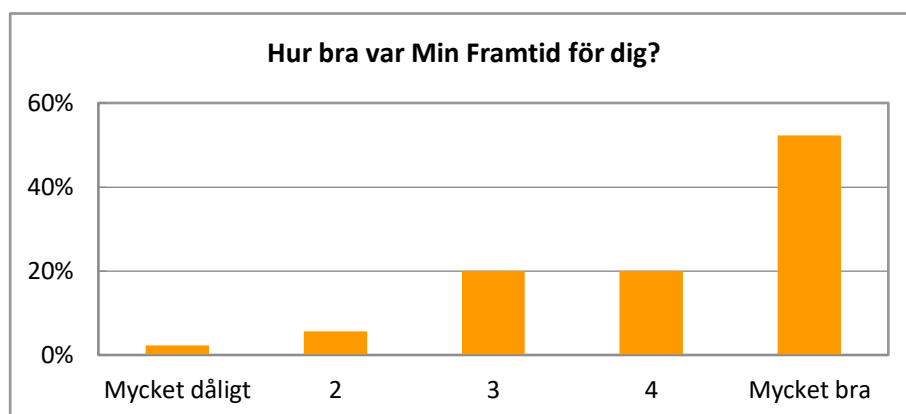
deltagare hade inte blivit mer intresserade av något. Detta resultat säger förstås inte något om hur intresserade de redan var.

Här fanns en tydlig skillnad mellan killar och tjejer i att 80 % av tjejerna hade blivit mer intresserade av att studera medan 46 % av killarna uppgav detta. Båda könen uppgav i samma grad att de blivit mer intresserade av att jobba.

Ungefär 40 % trodde att de skulle ha en större chans att få jobb genom att de deltagit i Min Framtid och lärt sig mer om hur man söker. Hälften svarade kanske/vet ej och några svarade nej. Även dessa svar var relaterade till längden på deltagandet. Av de som varit mer än en månad i projektet var det nästan 60 % som trodde de hade en större chans, jämfört med 17 % av de som varit kortast tid.

I sista frågan i enkäten bad vi deltagarna sätta ett övergripande betyg på hur deltagandet hade varit för dem. Medelbetyget blev 4,1 av fem möjliga. Här syntes en rätt stor skillnad beroende på hur många gånger man träffat sin processledare. Medelvärdet ökade från 3,8 till 4,8 från de som träffat ledaren få gånger till de som träffat ledaren mer än 11 gånger. Tidsaspekten hade inte alls ett lika stort genomslag här, utan det var att mötas som spelade roll. Vi tolkar resultatet som att den personliga kontakten med processledarna har varit avgörande för deltagarnas utveckling.

Tjejerna gav överlag något lite högre omdömen om det mesta vi frågade om. Detta är ett normalt mönster i enkäter och behöver inte betyda att Min Framtid favoriserade kvinnliga deltagare. Det

är också vanligare att tjejer skriver lite mer i fritextkommentarerna. Nedan syns ett ordmoln från svaret på frågan "Vill du säga något till Min Framtid?". Tack är det vanligaste ordet för både tjejer och killar.

Uppsamlade enkät

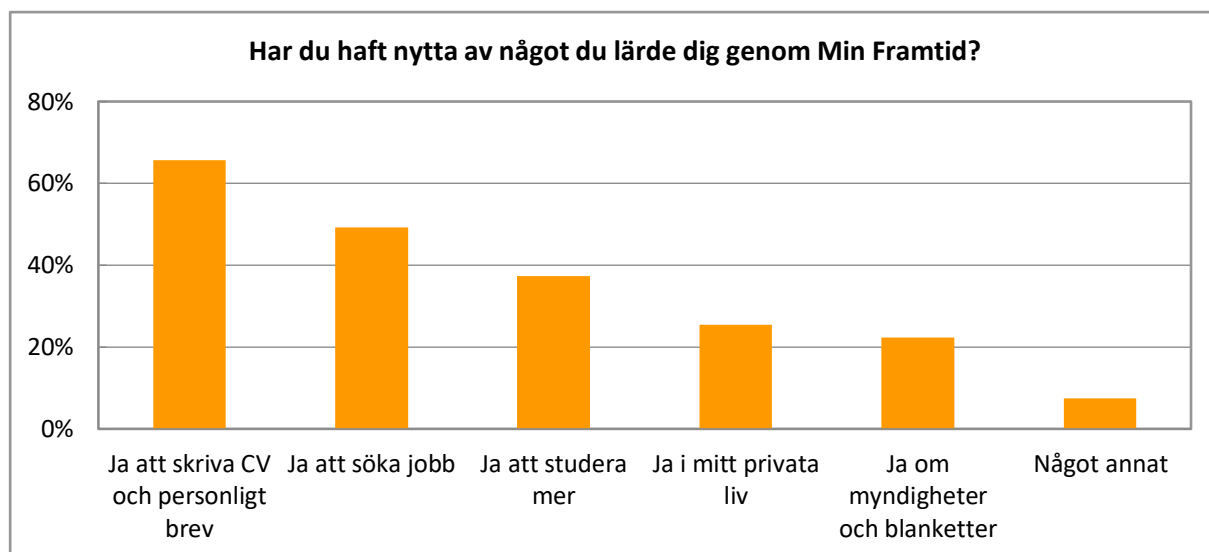
Som vi skrev ovan skickade vi ut en nerkortad enkät till 200 telefonnummer för att kolla upp om svaren fortfarande var likadana och framförallt om deltagarna nu i efterhand fortfarande upplevde nytta med sitt deltagande. De som svarade denna gång kan ha svarat tidigare också, men nu har de haft tid på sig att använda det de lärde sig och värdera hur det fungerade.

Det var 88 som svarade på enkäten men antalet svar sjönk lite emot slutet. Det är möjligt att de som kom ihåg sitt deltagande bäst var de som svarade på enkäten, det kan vi inte veta. Det vi kan se är att de som svarade denna gång gav ett något högre omdöme än i förra enkäten på frågorna om bättre självförtroende, att de klarade saker bättre samt vad de tyckte om projektet. I allmänhet var det bara ett par tiondelar högre medelvärden men det tyder ändå på att de som svarat verkligen minns det de gjorde och att de fortfarande bär det med sig. Hela 72 % uppger att de klarar saker mycket/väldigt mycket bättre efter Min Framtid och av de som träffat sin ledare flest gånger är det 85 %.

Det de flesta hade haft nytta av var att de lärt sig skriva CV och personligt brev. Därefter kom att söka jobb. Någon hade skrivit som kommentar om valet "Annat" att det var simning. Andra skrev:

Jag fick mycket information om utbildningen och hjälpa med barns lärande utveckling och hjälpa gamla människor.

Att veta det många bra personer som kämpar för människors är lika värda ♡

Det var endast en enda deltagare som uppgav att hen var arbetslös och inte gjorde något annat samtidigt och en annan var mammaledig. Alla andra gick någon form av utbildning och/eller jobbade (se bild nedan).

Strängt taget höll de positiva svaren i sig och till och med förbättrades i den andra enkäten. Detta tyder på att deltagarna verkligen upplever nytta av att de var med i Min Framtid. Att det var så många som jobbade var också intressant. Flera av dessa hade även kryssat i att de gick på komvux, gymnasiet, eller en yrkesutbildning och de bör då ha jobbat extra utöver studierna.

Kommentarerna där vi frågade om de ville säga något till Min Framtid var bara positiva. Det syns i ordmolnet sist i detta stycke: allt bra tack.

västerås ungdomar
 önskar vilja medicinsk precis
 själv lite guldvärda ja hjälpa tacka
 veta hoppas fattiga behöver chans människor
 svenskar klar fint tackar försätta andra göra hitta projektet
 varför försöka bäst jobb faktiskt framtid dig gjorde succé
 hjälp assistent **allt bra vill jätte** framsidan
 passar görjt bryn jobba **tack** hjälper forts särskilt
 stöd fortsätta bara aktiviteter intressant
 översättare fortsätter adorable ekonom organisation
 tycker mycket ekonomiska hjälpare även
 tillsammans jobbat kända projekt
 tillbaka önskat

Intervjuer deltagare

Vi ringde under augusti-september upp ett 25-tal deltagare som svarat på enkäten i ett tidigt skede för att höra om de hade haft nytta av Min Framtid samt få veta lite om vad de gjorde idag. Resultaten var mycket bra. Samtliga ungdomar vi pratade med hade haft någon form av jobb även om en del varit korta, av typen sommarjobb. Ett vanligt jobb var lagerarbete. Även de som studerade och/eller ville studera vidare, jobbade på lager. De hade tagit truckkort. Ett annat vanligt jobb var inom den kommunala vårdsektorn.

Alla vi talade med hade haft nytta av Min Framtid och var väldigt positiva när de berättade om vad de gjort i projektet. Nedan visar vi med några citat vad en del av dem sade. Citaten är representativa för de övriga intervjuade, de hade likartade erfarenheter. De var också i samma

skede av livet, i studier, hade extrajobb eller jobb de inte tänkte jobba vidare med, planerade för framtiden i mer studier eller bättre jobb. Ingen av dem lät som om de tänkte falla utanför samhället. Tvärtom lät de målmedvetna och drivna.

Jag fick sommarjobb genom dem under tiden jag var med. Fick också hjälp med att studera. De var jättesnälla. Min ledare hjälpte mig med allt. Hon var nästan som kompis. Jag fick många tips av henne. Om att ta körkort också. Jag fick göra studiebesök på Mälardalens högskola. Det var roligt. Nu läser jag gymnasieämnen på språkintrouktion men jag vill söka till högskolan om ett år och plugga företagsekonomi. Genom Min Framtid har jag fått ett starkt CV och kunskap om samhället. De har hjälpt mig att förstå hur jag ska söka jobb och skapa egna planer för min egen framtid. Jag har fått andra jobb sedan dess, på äldreboende, och jag hade nytta av mitt CV då.

Vi hade möte varje månad och det var jättebra stämning. De var jätteduktiga, jag kunde berätta saker för dem. Vi hade kul, vi gick ut och gick. Det var roligt att vara med dem, att lära sig skriva CV, personligt brev, söka jobb. De lärde mig allt om CV och de hjälpte mig när jag sökte jobb. ELD hjälpte mig och jag har de orden i mitt CV. Nu pluggar och jobbar jag. Jag läser nätverksteknik på ett år och jobbar på ett lager. Jag blev säkrare på mig själv hos dem. Allt var bra. De behövs självklart.

Nu går jag en utbildning till vårdbiträde och jobbar inom vården. Min Framtid var jättebra. Jag hade mycket nytta av det jag fick av dem. De borde fortsätta, så tråkigt att de inte finns kvar för min kompis vill också gå.

Jag har uppehållstillstånd på gymnasielagen och läser Vård och omsorg. På helgerna jobbar jag inom vården. Tidigare jobbade jag på demensboende men nu är jag på ett äldreboende. Jag har haft stor nytta av Min Framtid, de har hjälpt mig mycket. Att skriva CV var jättebra. Jag hade bra jobberfarenheter att visa upp i mitt CV men att skriva det tydligt och kortfattat hade jag svårt med. De hjälpte mig att göra det. I framtiden vill jag jobba på sjukhuset. Just nu har jag depression för att talibanerna attackerat min hemby. Jag vaknar på nätterna och kan inte somna om. Det gör att jag blir trött och får svårt att koncentrera mig på studierna.

De hjälpte mig att skriva CV. Det var bra. Jag söker ett heltidsjobb. Just nu jobbar jag bara timmar eller har korta jobb som väktare, barista, fritidsledare eller på fabrik. Det vore bättre att ha ett fast jobb.

Min far hade problem med människor i Afghanistan. Därför är jag här. Jag kom i slutet av 2015. Nu studerar jag på gymnasiet, jag läser samhällskunskap på tre år. De var mycket bra på Min Framtid. Min kontakt var jättesnäll och trevlig. Jag fick lära mig skriva CV och de hjälpte mig att söka olika jobb. De visade hur man ska söka jobb och skriva bra personligt brev och vilka hemsidor man kan söka efter jobb på. Jag fick ett jobb men det blev inställt på grund av coronan. Just nu är jag på jobbet, på Rusta-lagret. Jag hade det CVt vi skrev när jag sökte och där var ELD-

orden med. Jag har tagit truckkort också. Andra kommuner borde ha samma som de gjorde i Min Framtid. Det var väldigt bra.

Intervjuerna visar att deltagarna verkligen har uppskattat Min Framtid och att de använder sina kunskaper när de söker jobb. De har sina CV:n och vet nu hur de ska fylla på dem med nya meriter. De känner sig säkra på sina arbetsplatser och verkar oftast må rätt bra, de låter glada – förutom de som kom från Afghanistan och hade uppehållstillstånd på gymnasielagen. De var oroliga för familj och för att bli utvisade om de inte fick fast jobb och om de inte klarade examen. Vore det så att de med gymnasielagen hade fått permanent uppehållstillstånd och inte varit så oroliga, skulle de högst sannolikt låtit lika glada som de övriga. De klarade sig egentligen inte dåligt på något sätt utan var fast beslutna att göra allt de kunde för att få ett fast jobb. Det var de yttre omständigheterna som var jobbiga för dem.

Processledarnas uppfattningar om deltagarnyttan

Att deltagarna har nytta av att vara med i Min Framtid är givetvis det allt överskuggande målet för Min Framtid. I deltagarenkäten har vi mätt vi den upplevda nyttan men det är också viktigt att få in teamets uppfattning om denna. På frågan om man ansåg att deltagarna hade nytta svarade samtliga i teamet att de absolut såg nytta på många plan.

Deltagarna har väldigt många olika behov. Processledarna beskriver att de ibland är långt ifrån att känna någon delaktighet i samhället genom att de inte förstår det. De tappar motivationen när de inte ser ett mål med det de gör. De vet inte vart de ska vända sig om de har bekymmer. Ibland finns det heller ingen att vända sig till eftersom ingen annan kommunal, statlig eller frivillig aktör fyller den roll som projektet tagit.

Vi ser ett behov hos målgruppen. De kan ha bott i Sverige många år utan att veta vad som finns, till exempel Arbetsförmedlingen.

Ingen annan i kommunen gör detta. Ingen har ett liknande upplägg där man kan få hjälp med så mycket.

Det viktigaste i projektet är individprocessen. Den tar tid men alla deltagare ska få ett individuellt stöd och bli bemött som en unik person med unika behov.

Allt är individanpassat så att varje deltagare får det den behöver. Inte alla de sakerna är i projektets mål utan de får det stöd de behöver. Om någon är utkastad från skolan får den hjälp att komma tillbaka.

Man skulle behöva ge mer tid åt varje ungdom, det tar tid med individprocesser. De kan ha så många olika problem med allt möjligt. De kommer och kan fråga om saker de inte kan fråga någon annan. Det känns som om man gör skillnad.

Teamet pratar unisont om att deltagarna öppnar upp sig och blir mindre tillbakadragna efterhand. Genom tryggheten i den relation som skapas mellan deltagaren och processledaren visar deltagaren mer och mer vilka behov den egentligen har, de bakomliggande behoven. Dessa kan se helt annorlunda ut än de behov som uppfattas som uppenbara och tydliga.

Det dyker upp saker man inte räknat med att man skulle stöta på. En ungdom med uppehållstillstånd på nya gymnasielagen hade fått höra att han var tvungen att söka jobb och nu står han utan utbildning. Många ungdomar har inte riktigt hängt med i skolan när Covid19 kom. Datorer är ett problem, en del kan knappt starta upp en dator. Det hade man inte räknat med. Man hade nog trott att skolan skulle ha någon form av datakunskap, men det hade de inte.

Alla har olika behov. Vi hjälper dem med det de behöver men det kommer fram mer och mer när de är här. Man börjar i en ände och det dyker upp annat, som att en inte mår bra i familjen och behöver motiverande samtal för att inte bara tänka på att gifta sig med vem som helst för att komma bort från familjen. Många ringer bara för att prata om vad som hänt dem. De får prata ut och de kan lite på oss och att det stannar hos oss. Här får de vara sig själva och säga vad de vill. Då öppnar de sig efterhand. Man skapar en relation som gör att de mår bättre. De vill komma fast de har avslutat.

De säger ibland att de 'aldrig pratat om detta innan'. Vi får tid med det individuella bemötandet och kan uttrycka att vi ser dem 'Jag tror på dig. Vi ser och hör och tycker du är viktig.' Vi kan gå med dem och allt blir personligt. De ser att det blir ärligt och tydligt. Det krävs mod att våga gå på en intervju, att våga gå tillbaka till skolan. Vi stöttar dem på vägen dit.

Teamet leder deltagarna in i en process där de kan få egenmakt och klara sig själva. Genom att hjälpa lagom mycket, varken för mycket eller för lite, leder man deltagarna framåt. Detta gör att deltagarna börjar ta egna steg och bli mer motiverade och intresserade av sin egen tillvaro och framtid. Att det är frivilligt att komma till projektet verkar göra deltagandet roligare och mer intressant. Det leder till att deltagaren börjar vilja lära sig mer och komma till en punkt där de hittar sina egna mål för sitt liv.

Detta är frivilligt med jämn maktbalans. De kan alltid komma hit. Grunden ger att vi kan stötta på ett genuint sätt. När man väl skapat en relation kan man sätta lite mer hårt mot hårt för man vet vad som är bäst för individen.

Jag har sett vilken utveckling de gör från de kommer hit tills de slutar. Motiverande samtal uppskattar de mycket. De kommer frivilligt och de känner sig trygga hos oss. De får den hjälp de själva vill ha. Det är så brett i projektet. En har flyttat själv nu han hade aldrig klarat det utan oss. Alla myndighetskontakter var svåra.

Nu börja man se resultat av att de är med, man kan följa vägen framåt och se förändringar. Jag tycker att vi lyckats med svåra fall där de inte haft motivation men fått tillbaka den. Det är en stor komplexitet i att man börjar processen med en ungdom och många saker dyker upp till ytan under tiden. De kan behöva hjälp med saker som ligger bakom det de kom för.

Vi hjälper ungdomarna att ta steg mot att stå på egna ben och att de kan saker, har egenmakt. De tar det steg mot integration som deras föräldrar inte alltid tar. De får

ett annat tänk efter studiebesök och andra aktiviteter. Vi ska bjuda in en föreläsare som pratar om hedersvåld och kanske de börjar tänka annorlunda genom det.

Det är tydligt att deltagarna har trivts i projektet när de kom frivilligt och ville delta. Många ville fortsätta fast de hade avslutat.

Den responsen, att det kommer så många utan att vi marknadsför oss, är jättekul. De vill vara med länge och mer och mer.

Vi har en struktur och de kommer självmant och har förtroende för oss. Det har vi verkligen lyckats med. Vi har fått en bra spridning inom målgruppen genom att deltagarna berättar om oss och att vi gör så många saker.

Det kommer fram många konkreta exempel på hur deltagarna förändrats socialt genom att få stöd av Min Framtid. Det handlar både om att de blir mer utåtriktade och att de blir modigare och vågar ta kontakt. De får nya vänner och nya intressen allt eftersom.

Man ser hur mycket de växer och vågar ta för sig. Våldigt tacksamma. En ungdom var blyg tillbakadragen, rädd för att ringa samtal, tyst, men vågar idag stå för sina åsikter och klarar att ringa CSN. Från början darrade hon. Nu kan hon gå till banken själv. En verklig förändring, hon har vuxit som person.

De är mindre blyga, har fått kompisar, kommit med i föreningslivet.

Jag såg två tjejer skratta och de kände inte varandra före Min Framtid. En kille kunde inte byta en glödlampa men vaktmästaren hjälpte honom och de fick kontakt.

Poängen för mig är att de fått en egen styrka att våga göra saker själva. Jag kan inte lova att det går jättebra men att man vågar prova igen även om det inte blir bra första gången. De har press på sig att klara allt på en gång. Gäller att få dem att fortsätta försöka.

Att se att det sker något med deltagarna, att de blir tryggare i sig själva och börjar ta för sig mer, att de får tillbaka motivationen och har planer på vad de vill göra, är också givande för medarbetarna i teamet. De känner att de själva får något av att se deltagarna växa. De lär sig något av deltagarna, inte minst får de nya perspektiv.

De är så olika. Men det är också det som är givande. man lär sig vilka problem som finns och man lär sig att det man tänkte inte var rätt. När de själva berättar får man en annan syn och mer perspektiv på hur utsatta de verkligen är.

Jag får med mig mycket från varje deltagare.

Samarbetsparter tankar om deltagarnyttan

Vi intervjuade två samarbetsparter i varje kommun (se separat stycke om samarbetsparter nedan). I intervjun hade vi en fråga som löd: "Har du sett några konkreta exempel på att Min Framtid lett till något och gjort skillnad för någon/några ungdomar?" Samtliga intervjuade hade konkreta exempel på hur deltagarna hade fått kunskaper och stöd så att de kunde klara sig bättre själva.

O ja, vi har sett ungdomarna under tiden. Det var speciellt en jag minns som var väldigt deprimerad efter att hans vän gick bort. Han fick CV, kontakter, hjälp med läxor och vägledning.

Det är också tjejer som fått hjälp med det de aldrig vågat berätta om, fått hjälp att komma till ungdomsmottagningen. De hjälpte en tjej med funktionsnedsättning.

Man har gjort deras vardag mycket lättare. Jag har absolut kunnat se på ungdomarna och deras resultat i skolan att de har mått bra av att delta i projektet.

Hade vi inte haft den samverkan skulle många ungdomar inte vara där de är idag.

En somalisk flicka som är väld stark har fått hjälp med CV och söka sommarjobb, hon fick mycket stöttning. Hon fick sommarjobbet. En afghansk kille fick också jobb.

Jag har sett att de kommer och klarar skolan. De har fått otroligt mycket hjälp. De var oroliga om projektet slutar. Tror att det kommer finnas behov fortfarande. Gäller att fånga in dem, det finns jättemånga. Finns även på högstadiet.

Jag är väld nöjd. De har det lilla extra och de är vuxna som har hört och sett ungdomarna. De är tillgängliga för eleverna.

Ungdomarna tycker det var bra. Alla behövde inte allt, de har olika behov. Bra att de fick träffa folk. Titta på olika jobb, ha möten med myndigheter. Man märkte att många fortsatte gå dit och gillade det.

Slutsatser om deltagarnyttan

Det är inte svårt att se att deltagarna haft stor nytta av Min Framtid. Dels säger de det själva i både enkäter och under intervjuer, dels har processledarna och deras samarbetsparter i kommunerna observerat att deltagarna "vuxit" under tiden. Utvärderingens slutsats blir att projektet utan tvekan har uppfyllt syftet att hjälpa ungdomarna till egenmakt, delaktighet och etablering i samhället.

Projektorganisationens funktion och ändamålsenlighet

Vi har intervjuat samtliga i projektorganisationen med undantag av några i styrgruppen. En del i styrgruppen bytte tjänst och ersattes av andra. Pandemin var också begränsande för en del av deras planerade insatser. Exempelvis satt IKEA i styrgruppen och skulle erbjuda praktikplatser men detta omintetgjordes av pandemin. Därför intervjuade vi inte IKEAS representant.

Styrgrupp och gruppchef

Mot slutet av projektet intervjuade vi tre ledamöter i styrgruppen: Regionchefen från Rädda Barnen, en näringspolitisk chef från Östsvenska Handelskammaren och en Särskilt sakkunnig i jämställdhet på Länsstyrelsen Västmanland. Vi intervjuade också gruppchefen på Rädda Barnens regionkontor i Norrköping, som varit med att skriva projektansökan.

De externa ledamöterna i styrgruppen säger att gruppen fungerat mer som en referensgrupp än en styrgrupp, eftersom den inte styr projektet, Ledamöterna har kommit med inspel och kunskaper från sina egna områden. De anser inte heller att projektet behövt någon styrning från deras sida eftersom det styrdes väldigt väl av projektledaren.

Inom styrgruppen var man nöjda med Min Framtids resultat. I förhållande till att det varit en pandemi under över ett år av tiden hade projektet lyckats mycket bra. Många ungdomar hade kommit ut i jobb även om det inte blev några praktikplatser att tala om.

Östsvenska Handelskammarens representant säger att projektet överträffade förväntningarna och att hennes organisation är intresserade av den framtida kompetensförsörjningen. Hon tycker att Rädda Barnen ska söka projekt ihop med företagspartners och/eller med kommuner. Ibland har regionerna pengar kvar som de inte vet vad de ska göra med, säger hon. Där kan detta vara en intressant sak att jobba med. Arbetsmarknadsprojekt bör arbeta aktivt gentemot arbetsgivare och kanske söka branschföreträdare till styrgrupperna.

Rädda Barnens andra projekt bör hugga i och ringa företagen själva, skapa relationer, utveckla fysiska träffar så det blir lättare, med kroppsspråk går det att överbygga språksvårigheter och det blir lättare att anställa en person man har träffat även om den inte kan språket fullt ut.

Representanten från länsstyrelsen framhåller vikten av att göra målgruppen delaktig. Det saknas mötesplatser för denna målgrupp att få kunskap om demokratin och att prata direkt med de som styr samhället.

Demokratiåret 2021⁵ har ett mål som handlar om delaktighet och olika gruppers möjlighet till delaktighet. Dessa unga har dåliga möjligheter att ta egenmakt och bli lyssnade till. Därför blir sådana här projekt oerhört viktiga. Det saknas den typen av arenor där man kan mötas på ett jämställt sätt, där det inte bara är en

⁵ Demokratin 100 år - Regeringen.se

politiker som åker ut med en agenda och pratar. Hur ofta skapar vi en möjlighet för målgruppen att prata med den tjänsteman eller makthavare? Diskriminering, rasism och utanförskap är så normaliserat att man inte ser det. Vi måste ändra på det. Parallelsamhället är brutalt, segregationen är ett hot mot demokratin. Inkomstklyftor och andra klyftor ökar. Det blir ett livslångt utanförskap och man bygger upp en bitterhet mot samhället som inte släpper in en.

En faktor som lett till ett lyckat projekt är att ESF-handläggarna (har varit två) har varit utvecklingsinriktade, inte för nitiska och styrande. Projekt ska få lov att testa och skapa ett klimat där man får utveckla så som man gjort i Min Framtid.

Han menar dock att det borde ha varit lite mer fokus på att behålla och lära ut metoderna. I ett ESF-projekt han arbetar med har man jobbat mycket mot kommunala politiker och tjänstemän för att visa på nyttan. Han tycker ändå att det är bra att man behåller kompetensen i organisationen och den kan överföras internt och föras vidare i andra projekt.

Regionchefen på Rädda Barnen hade också tänkt i de banorna. Min Framtid var helt finansierat från Socialfonden, det finns inga krav på andra medfinansiärer och samverkansparter i projekt med sådan finansiering. Detta är bra på en del sätt men inte lika bra när det gäller implementering inom ordinarie verksamheter, menade han. Det finns en nackdel med att inte ha en medfinansiär i stil med en kommun eller stadsdel. Projektet blir synligt på ett annat sätt om det finns möjligheter till implementering.

Det finns absolut komponenter som går att implementera på sikt. Värdet för oss har varit arbetsmetoderna som Min Väg och Mitt samhälle. Validering var stor diskussion om vad man skulle välja. Det blev ELD som verkar ha varit bra och boostat jobbmöjligheterna. Vi har även lärt oss mycket av att jobba med de vi samarbetat med i nära kontakt i Norrköping och vi kan fortsätta i Västerås.

Han nämner att Rädda Barnen traditionellt fått in mest pengar till barn i utvecklingsländer men att det nu börjat komma donatorer som vill stödja utsatta barn i Sverige. Detta kan öppna för ökade möjligheter att bedriva projekt – som kanske också kan implementera resultaten.

En annan sak som kom upp var att det enbart var kvinnor som jobbade i projektet. Regionchefen hade suttit med projektledaren vid anställningsintervjuerna och båda tyckte att de manliga sökande inte uppfyllde kravprofilen.

Det är ett dilemma att bara kvinnor jobbade i projektet. Svårt att veta vad man ska göra åt det. Killar tycker inte att den här typen av jobb är intressanta. Könsskevheten är genomgående inom vår organisation. Olyckligt, men ingen nackdel som sådant när det gäller kvalitet på arbetet. Däremot är det viktigt för målgruppen att ha en manlig förebild. Att hitta unga män som varit i våra verksamheter, att hitta unga i målgruppen, är av intresse för oss.

Gruppchefen tycker att projektet föll väl ut. Hon berättar om att de lärt sig mycket inom Rädda Barnen av projektet och även att hon själv lärt sig mycket trots att hon arbetat med många projekt innan.

Jag har haft insyn i och varit verksam i flera ESF-projekt men detta har varit by the book. Det är svårt att få med medarbetarna på resan om de kommer in för sent och inte kan ansökan eller grunderna. Här kom de in tidigt. Jag har lärt mig mycket.

Hon berättar att hade en tanke bakom att de anställde en projektledare som inte var expert på ämnet, utan expert på att leda teamet.

Man ska inte anställa en som är expert på ämnet utan en som är skicklig projektledare oberoende av frågan. Projektledaren i Min Framtid har varit en nyckel från dag ett. Och administratören. Jag känner tacksamhet att de varit med. De båda har varit en god kombo. Projektledaren var bra på personalansvar och hade god organiseringsförmåga. Administratören kunde ESF-projekt. Vi var lite oroliga innan, men aldrig en enda gång efteråt. Jag vet vilka utmaningar det kan vara men de har vi aldrig haft här.

När det gällde processledarna tryckte hon på att det är viktigt att de får till förtroendet hos deltagarna. Där fanns en hög ambition från början. De måste kunna nå fram och det är inte enkelt, sa hon. Det räcker inte att bara vara en social person för att etablera förtroendekontot.

En sak som också var viktig var lokalerna. De skulle vara inbjudande och det var en liten utmaning att få till. Man kunde känna i kontorshotell att de inte ville ha ungdomarna där. Det var ingen inkluderande miljö.

Rädda Barnen hade beställt en förstudie inför planeringen av områden och partners för kommande projekt. Studien talar mycket om civilsamhällets roll och vad detta kan bidra med när det gäller segregation och socialekonomisk utsatthet. Ett problem är att utrikesfödda och andra generationens invandrare ofta bor i segregerade områden. Där finns få eller inga föreningar.

Sverige är unikt i det aktiva civilsamhället men är ändå inte bra på integration. Civilsamhället skulle kunna bidra där och måste ta mer ansvar. Det finns en kunskapsbrist.

Gruppchefen berättar att ESF vill ha in Rädda Barnens synpunkter inför de kommande programområdena. Att ESF öppnar upp för att jobba med yngre målgrupper öppnar också upp för Rädda Barnens möjligheter att vara med i samverkansprojekt. Hon nämner Meningsfull fritid⁶ som är ett koncept inom Rädda Barnen. Barn och unga har rätt att få en fritid med innehåll och kompisar. Det är en grundsten i deras inkludering i samhället.

Inför nästa strategi ska vi rikta oss mot yngre men det innebär inte att vi INTE ska rikta oss mot dessa. Vi kommer fortsatt jobba med äldre unga.

---

⁶ En meningsfull fritid - Rädda Barnen (raddabarnen.se)

Projektledaren

Vi intervjuade projektledaren ganska tidigt i utvärderingen för att få en inblick i hur uppstarten av projektet hade varit och hur hon tänkt när hon satte samman projektteamet. Projektledaren menade då att hon siktat på att få processledare som både klarade av att arbeta på rätt sätt med ungdomar och samtidigt kunde hantera den stundom krävande administration som finns i ESF-projekt. Dessutom skulle de klara att knyta viktiga samarbetskontakter. Dessa krav hade tidigt i projektet lett till några byten av personal, det hade funnits de som klarade av att bemöta ungdomarna bra men som hade stora problem med att sköta administrationen. Detta skulle inte fungera i längden menade hon, eftersom hennes sätt att leda gruppen var avsett att göra processledarna självgående och sig själv "överflödig". Vid den första intervjun tyckte hon att hon redan hade kommit långt i detta arbete.

Jag åker runt och ger dem förutsättningar, har medarbetarsamtal, följer upp. Det viktigaste gör de själva.

När hon träffade på Rädda Barnen jobbade hon på Arbetsförmedlingen sedan tio år. Hon blev erbjuden en chefstjänst där men valde att bli projektledare i Min Framtid när hon fick frågan, eftersom hon kände sig dragen till detta.

Om hon skulle fått starta ett liknande projekt skulle hon fortsätta där hon slutade.

Jag skulle ta med teamet om igen och fortsätta att utvecklas. Jag är både projektledare och chef och utvecklar dem så de utvecklar projektet. Man ska som ledare leda expertteam, inte vara experten. De har varit med att skapa projektet. De har löst saker som jag inte ens varit inne på. De ska bli så starka och tigha att de kan göra det själva, så att jag inte behövs. Att omsätta den typen av tänk har varit fantastiskt och gett bra förutsättningar att skapa. Jag ägnade mycket medarbetarutveckling, processer och att ge möjligheter.

Hon nämner att det har varit lite kontroversiellt inom Rädda Barnen att jobba med äldre över 18 och säger:

Men de har en svårare väg. Utrikesfödda har INTE fått samma möjligheter som svenskfödda barn. De behöver stöd för att komma ikapp. Deltagarperspektivet är den del jag främst vill lyfta. Det som är otroligt roligt är hur många som fått hjälp med ansökningar, blivit tryggare, fått stöd att få en anställning eller har gått vidare i skola. Vi har hjälpt dem att orka hålla i och hålla kvar.

Hon tar upp de två ESF-samordnarna som funnits under projektets tid, inte samtidigt utan först en och sedan den andra, och säger att båda gett ett fantastiskt stöd under hela projektet.

De har verkligen velat att vi ska lyckas. Kunnat dryfta och lyfta. De har köpt vårt resonemang och jag upplever att de är stolta över det som blev. Vi kunde diskutera bra och konstruktivt, hitta lösningar, som under pandemin och de uteblivna praktikplatserna. Vi har ändrat strategier och gjort anpassningar efter de hinder som blev då.

För sin egen del är hon tacksam över att i praktiken ha fått omsätta de teoretiska ledarskapskunskaper som hon studerat. Hon har jobbat mycket med sitt ledarskap.

Hoppas andra också lärt sig och använder metoderna igen i ett nytt projekt. Det bästa jag kan höra som chef är när de använder något som de lärt sig genom mig. Det är därför jag vill jobba som chef. Bara synd att vi inte kan fortsätta, vi hade klarat oss flera år till och kunnat utveckla mer i kommunerna.

Resultat av intervjuer med projektmedarbetarna

Samtliga processledare hade tidigare erfarenhet från att arbeta med barn/ungdomar och integrationsfrågor. En del hade arbetat inom Rädda barnen, och/eller i andra liknande projekt, exempelvis #jagmed som skulle minska avhoppet från gymnasieskolan. Någon hade arbetat på Arbetsförmedlingen och hade erfarenheter därifrån. En hade jobbat med de ensamkommande som kom 2015 och varit jobbcoach inom Stöd och matchning. Flera hade utbildningar som låg direkt i linje med uppgifterna i Min Framtid. Någon hade studerat barns och ungas rättigheter och var integrationspedagog, ett par hade studerat Mänskliga rättigheter, en var beteendevetare.

Det fanns i teamet många ideella och privata erfarenheter av målgruppen, någon hade jobbat ideellt på en fritidsgård, en annan satt i styrelsen för Frivilliga familjehem, vilket innebär att man stöttar ensamkommande ungdomar som har stora problem med basala saker som att hitta ett boende, få mat och ett busskort. Det var ett mervärde att få göra samma saker på jobbet.

Flera uttryckte att de alltid hade velat jobba med integration och ungdomar. Det framkommer tydligt hos samtliga intervjuade att detta är något de brinner för både på arbetstid och på fritiden. För dem är det en fråga om värderingar och att kunna vara till nytta både i sitt arbete och som människa.

Det positiva är att jag ser ett behov, att vi gör skillnad och sättet vi arbetar på är bra. Hela processen har varit väldigt bra, öppen och flexibel. Ansökan riktade sig mot en ännu mer utsatt grupp och vi har tagit in lättare deltagare pga att vi satte höga kvantitativa mål. De andra är svårare att hitta och kräver mer tid. Det hade gett ytterligare en dimension att arbeta med dem. Viktigt att lyfta att individprocesser tar väldigt mycket tid. Det är det som fungerar så man måste ge det den tiden. Att stötta tar tid, men ger resultat.

Jag ser vilken skillnad projektet gör i människors liv. Det är så många bitar som måste falla på plats för en människa ska komma ut i ett jobb. Vårt jobb är så fritt och brett. Det bästa jag jobbat med hela mitt yrkesliv, ett väldigt viktigt projekt. Vi behöver fler projekt för ungdomar som känner sig vilslna. De behöver vägledning för att ta sig vidare in i en bra framtid och få ett bra liv. Det är förebyggande. Risken är mycket större att de hamnar i utanförskap om de inte får stöd. Lärarna har inte tid för individen och att se alla. Vi ser varje individ och därför kan vi påverka dem. De litar på oss för de blir sedda.

När det gällde själva arbetsförhållandena var en ofta förekommande kommentar att man var glad att arbetet var fritt och flexibelt. En annan sak man var nöjd med var att det ända från början hade varit lätt att få reflektera och komma med synpunkter och idéer där man kunde ta

med sig sina tidigare erfarenheter för att göra projektet bättre. Rädda Barnen är också en mycket bra arbetsgivare.

Rädda Barnen är en fantastisk organisation med mycket kompetens, mycket att luta sig mot. Jättekul jobb, känns lyxigt att få jobba med detta. Det är den känslan som kommer.

Organiseringen

Vi frågade vad man tyckte om organiseringen med två-tre processledare i varje kommun samt en projektledare och en administratör. De flesta var nöjda men man såg att allting var extra välfungerande i Norrköping där man var tre processledare. Dessa tre kunde bolla med varandra och man hade nära kontakt med både administratör och projektledare, samt med andra som jobbade på Rädda Barnens regionkontor i Norrköping. Kort sagt fanns det betydligt fler kontaktytor i Norrköping än i de andra två kommunerna.

Bra organisation hos oss i Norrköping. En fördel att vara flera och vi hjälps åt. Man är mer skör i de andra kommunerna. Vi har inte haft några problem alls. Vi har tid att bolla mer och har mer kontakt. I stort sett gör vi olika delar alla tre och vi har våra egna deltagare.

Det var inte så att de andra två kommunerna klagade över att vara två, men de insåg att de hade kunnat komma ännu längre med en person till.

Det ultimata skulle vara tre processledare i varje stad. Det är bra med två men tre vore bättre. Vi har så många spår och skulle vilja nischa mer. Vi har inte hunnit knyta kontakter med företag mm. En av oss kunde hålla på med bara det.

Att värderingarna är tydliga inom Rädda Barnens hela organisation, alla i personalen delar samma värdegrund, var troligen en stor hjälp i att skapa ett fungerande team. Det kan inte bli några avgörande missförstånd om hur man ska göra eller förhålla sig. I det fall någon, i teorin, skulle komma med en åsikt som signalerade helt andra värderingar skulle samtliga i teamet förmodligen säga ifrån direkt. Teamet bestod av frimodiga och kunniga människor och de gemensamma värderingarna, och tron på att de jobbar för ett gott syfte, svetsade säkert samman dem och gjorde det enkelt att lita på de övriga. Alla visste att de andra strävade åt samma håll.

Arbetskamraterna är bra på Rädda Barnen, man är alltid på stöttande och backad av organisationen. Alla har samma grundvärderingar. Det gör att det funkar.

Vi frågade processledarna hur de såg på projektledningens insatser och ifall man fick det stöd man behövde för att utföra sitt arbete. Bland processledarna fanns det bara positiva omdömen om projektledaren. Hon beskrevs som lyhörd och hon drev projektet framåt samtidigt som hon uppmuntrade till ett tillvaratagande av teamets kunskaper. Hon gav stöd och fick de andra att utvecklas.

Sanja (projektledaren) tar projektet framåt ser till projektets mål och till våra perspektiv. Hon är lyhörd och stöttar och lyfter frågan om det är något vi vill förbättra.

Sanja involverar oss i det som händer och tar hjälp av oss

I sammanhanget vävdes frågan ihop med administratörens roll eftersom denna befann sig lite på samma plan som projektledaren. Dessa båda jobbade mycket tätt ihop och projektledaren sa att "alla skulle ha en Cissi". Administratören sa också att de kompletterade varandra bra.

Jag får bra stöd om jag vill ha det. Är självgående och Sanja är bra på att delegera. Jag kan berätta vad jag tycker borde förbättras och har mer projektvana än Sanja som tidigare var chef. Jag fungerar också som ledning genom att vi är ett team.

Administratörens insatser var mycket uppskattade av processledarna och ansågs vara till stor hjälp för deras arbete. Till skillnad mot de flesta andra administratörer, som mest sköter ekonomin och pappersarbetet, har denna tagit en aktiv del i projektet, bland annat med att bygga upp administrativa rutiner och att ta fram material. Hon tog fram en pedagogisk medarbetarhandbok som processledarna skulle jobba efter och hjälpte dem med allehanda uppgifter, som att skriva texter. Processledarna var tacksamma för allt hon kunde och att hon frikostigt delade med sig av kunskaper och hjälpte till praktiskt på ett sätt som underlättade arbetet. Delar av det material hon arbetade fram används nu i det andra ESF-projekt som Rädda Barnen äger.

Vi har jättemycket nytta av Cissi. Extremt underlättande i all administration och hon kan hjälpa oss med texter. Nu kan vi göra det vi ska göra.

Administratören säger själv att det har varit fantastiskt bra att jobba inom Min Framtid.

Vi har varit ett tight projektteam med bra samarbete mellan alla, Jag har inte känslan av att vi varit olika orter. Det har varit en lärande miljö. Jag har själv fått en mycket djup förståelse för målgruppen. En period jag inte vill ha ogjord.

Bild ur en PowerPoint som tagits fram av administratören för att vara ett stöd för medarbetarna i den administrativa delen av deras arbete.

Teamträffarna

En gång varje månad träffades hela teamet i någon av kommunerna – u antaget under pandemin då mötena var digitala. Vår fråga var hur dessa träffar fungerade. Löste man problem gemensamt, lärde man sig något? Blev man hörd? Det finns även veckomöten där man rapporterar och stämmer av. Teamträffarna var lite annorlunda. De flesta teamträffar innehöll mer än bara information och genomgångar om projektet, de var upplagda för att man skulle hinna med diskussion och mer "fritt prat". På träffarna fick man tid att reflektera över saker. Projektledaren brukar ha med någon värderingsövning eller annat att diskutera om. Någon i teamet kunde hålla ett föredrag om ett intressant ämne.

Processledarna tyckte att träffarna fungerade mycket bra. Man tog upp aktuella saker i projektet, bollade tankar och idéer med varandra, alla fick säga det de vill och behöver säga, ingen tar upp plats för någon annan. Administratören menade att träffarna gav henne en möjlighet att få insyn i det praktiska arbetet i projektet. Genom att förstå det som hände kunde hon komma med förslag på lösningar. Sammanhållningen blev starkare genom träffarna och man lärde sig något utöver det som handlade om projektet genom att alla hade kunskaper att dela med sig av.

Träffarna är väldigt utvecklande samtidigt som vi får stor sammanhållning i teamet. Vi delar idéer och tankar så att ingen känner sig helt själv. Skulle vi behöva kontakt eller har frågor är det bara att ringa och få tips. Riskanalysen har vi gått genom steg för steg. Det var så bra och så bra input från alla. Det är ett lärande.

I andra projekt de haft metodträffar 6 gånger per år. Det är bra, men inte lika bra. Här får vi större utrymme att lyfta det som sker i de olika orterna. Inte bara kompetensutvecklingsdag, som metodträffarna var.

Värderingsövningarna var ett uppskattat inslag för den egna personlighetsutvecklingen.

Sanja lägger upp det väldigt bra. De personlighetsutvecklande övningarna ger något. De är bra valda. Värderingsövningar är bra för alla, man kan ha fördomar man inte vet om.

Sanjas tankegångar har varit att ha med oss i processen, ge utrymme att lyfta frågor. Ha värderingsövningar. Jag känner att jag får med mig mycket från träffarna utöver att man kan bolla med varandra.

Träffarna var även ett sätt att lära av de som jobbade i en annan kommun. Man fick fram olikheter mellan orterna och kunde få råd av de andra. När man tog upp något till diskussion gick vanligen man vidare med frågan. Den blev inte bara liggande olöst utan den behandlades och fick en lösning.

Saknas något?

En sak som uppkommit är att deltagarna ofta fick hjälp med ansökningshandlingar av olika slag. Detta var inte förutsett och i projektet kunde man behöva samordna behoven.

Hjälp med ansökningshandlingar skulle nog stå med i projektbeskrivningen eftersom det funnits ett så stort behov. Lyfta in de bitarna och jobba mer med det. Kanske vi kan ha en grupp som kan fånga upp vad som är svårt.

I övrigt är tog teamet upp väldigt olika saker som allihop lät högst rimliga. Man saknade exempelvis kunskaper inom några områden där det finns stora behov.

Många mår inte bra psykiskt. Det behövs medarbetare som är utbildade som till exempel kurator. En ungdom som mår dåligt kan man nu bara lyssna på. Vi skulle behöva mer övningar om hur man kan bemöta olika psykiska problem på ett bra sätt. Vi har tagit fram modeller för hälsa och dem hoppas jag på.

Mer koll på juridik, jag kan inget om det. Det handlar om deras uppehållstillstånd.

Någon efterlyste platser för deltagarna att träffas utanför och efter projektet. Det kom restriktioner från föräldrar från kulturer där särskilt tjejer inte får göra så mycket på egen hand. Där behöver de stöd i att få möjlighet att vara med kompisar och hålla liv i det de lärt sig genom Min Framtid.

Efteråt kanske de vill träffas. De kanske inte får gå på ett café för föräldrarna. Vi hinner inte riktigt med det för det kommer många deltagare. En mötesplats där de kan ha återträffar vore bra. Det finns kulturella skäl, de är inte fria. Kan behövas ett annat projekt. Vi fyller ett tomrum som blir stort när det slutar.

Framgångsfaktorer

Vi frågade vad medarbetarna i Min Framtid skulle ta med sig och kopiera om de själva skulle starta upp ett likadant projekt. Vad hade varit viktigt och vad kunde man lämna därhän? En följdfråga på detta var vilka goda råd de skulle ge någon annan som skulle starta upp ett likadant projekt. Frågorna var tänkta som ett sätt att sälla fram de lärdomar som teamet gjort så här långt och vad det var som gav framgångar. De framgångsfaktorer som vi kunde identifiera i intervjuerna lyder som följer:

- ✓ Processledarna kom in tidigt, de skapade innehållet redan i analysfasen – alla fick med hela processen och en tydlig målbild.
- ✓ Mycket bra projektledare – en riktig ”ledare” – det skapade förutsättningar för teamet
- ✓ Samarbetsvilja och öppen attityd i teamet, man ska våga vara ärlig och också få bemöta kritik.
- ✓ Att det var en grupp som jobbade ihop, kreativiteten blir bättre om man är flera.
- ✓ Bygga tillit och relationer med ungdomarna – ha ett förtroendeingivande bemötande.
- ✓ Bygga upp bra rutiner för dokumentation och redovisning.
- ✓ Arbeta upp goda och snabba kontaktvägar till externa kontakter.
- ✓ Använd ELD-validering.

Slutintervjuer i teamet

Under hösten 2021 intervjuades de fyra kvarvarande processledarna. De stod nu för projektverksamheten i Norrköping där man fortfarande fick in ganska mångadeltagare och samtidigt hade kvar en del med stora behov. En av processledarna tog över projektledarrollen när projektledaren gick vidare till en annan tjänst.

Gemensamt för alla fyra intervjuade var att de gav en mycket ljus bild av projektets funktion och nytta. De hade sett deltagarna växa och klara sig bättre. Alla ville fortsätta arbeta med liknande ämnen i fortsättningen.

Det som var tråkigast var att projektet slutade när det fanns så mycket kvar att göra. Det kändes som att sluta när man nyss börjat. Verksamheten bara försvann i kommunerna.

Vi borde haft kommunikatör som spred projektet och hittade samarbetsparter. Detta borde bli implementerat i kommunerna. Förlora en ungdom till kriminella gäng eller spara miljoner på att ha åtgärder nu? Sprint är inte alltid en bra miljö. De som jobbar gör sitt bästa men så många ungdomar samlade på samma plats gör att det blir tjafs och bråk.

En av de fyra hade specialiserat sig på hedersproblematik och hade mycket kunskap inom området. Hon såg att detta borde vara en stor fråga för samhället.

Hoppas jag får ett liknande jobb efter projektet, jag vill gärna jobba med hedersproblematiken. Den är större än vad man tror. Man känner igen kulturen om man själv är däriifrån. Många unga tjejer lever under förtryck. De är de mest förtryckta människorna i hela Sverige. De får inte gå ut, de måste ska passa småsyskonen. Jag kan arabiska och når mammorna också. De blir lite lugnare när de kan prata med mig på arabiska. Blir en annan förståelse när man kan språket. Jag skulle kunna jobba med föräldrastöd.

En annan var specialiserad på nya gymnasielagen. Den är ett område som är väldigt svårt för många, både för ungdomarna som har uppehållstillstånd på den och för myndigheter och hjälpare. Dessutom innebär den att ungdomarna blir oroliga över de stora prestationer de måste klara av om de ska få permanent uppehållstillstånd.

Gymnasielagen har tuffa krav att förhålla sig till. Många unga är drivna och vill själva men det mår så dåligt av kraven. Det blir olika stöd om de har problemen hemma i familjen, dessa har ingen familj. Därför blir det individuella stödet så viktigt.

Någon sammanfattade i att samhället måste jobba mer mot segregering och utanförskap. De var det Min Framtid gjorde.

Det görs insatser men man måste jobba emot utanförskap. Att jobba mot studier, arbete och att de ungs får omge sig med trygga vuxna. Ibland är de ensamkommande, ibland barn som får hjälpa föräldrarna. Behovet av att prata är stort. Alla mår bra att ha någon förväntan på sig. Samhällets förväntan på

målgruppen är noll. Som svensk har du förväntan på dig. Att skapa den förväntan är viktig. 'Jag förväntar mig att du kommer'. Jobbigt ibland men givande.

Att projektet gjort avgörande nytta även i mycket svåra fall kan vi se i följande lilla historia:

En kille har varit med sen vi startade och det har gått mycket upp och ned. Han har haft alla svårigheter, ngl, klara skolan, hamnat i drogproblem. Han berättade inte men jag märkte det och frågade. Då erkände han och ville ha hjälp att sluta. Vi kämpade, jag följde med honom till mottagningen. Att han erkände var stort, han var svår att komma nära. Efter det var största hindret borta. Då fick han ett jobb och allt blev bättre. Från att ha varit utan närvaro i skolan tog han examen. Han hade gett upp, nu trivs han på jobbet. Han är ett exempel på hur vi kunnat vara avgörande för någon.

Det sista citatet får illustrera att deltagarna var intresserade av att lära sig saker och komma vidare. Det är viktigt att förstå att de själva vill. De behöver uppmuntran och känna att de är någon.

De var drivna och hungriga, gav men dem en uppgift hade de gjort den. När man träffade deltagare sista gången kunde man ge dem i avslut en summering av deras resa i Min Framtid. Det blev en summering som var väldigt bra att ha med. Den blir känsloladdad när man läser upp den högt. Som 'Ali, du har kommit fram att du är en väldigt glad person'. Det har varit en bra del där de kände att det var riktat till just dem.

Slutsatser om projektorganisationen

Styrgruppen var mycket nöjd med det projektet åstadkom och den agerade stöttande när det fanns tillfälle för detta. Projektledningen och administrationen fungerade mycket bra genom att det var i grunden mycket skickliga och tillmötesgående personer på båda posterna. Processledarna fick stöd och utveckling, det kom inga pekpinningar eller order uppifrån. När vi definierar chef respektive ledare som följer⁷ är det ingen tvekan om att projektledaren fungerat som en ledare, inte som en chef.

Chef – den formella positionen – står för kortsiktighet, kontroll och styrning.

Ledare – en relationell position – står för långsiktighet, delaktighet, förändringsorientering, visioner och kreativitet.

---

⁷ Definitioner från Lena Andersson-Felé, Förvaltningshögskolan, GU

Det är också tveksamt om en "chef" alls hade fungerat i denna typ av gruppering, med personal som brinner för det de gör och behöver få utveckla sitt arbete i samverkan med de övriga i gruppen. Detaljstyrning hade troligen påverkat deras entusiasm över sitt arbete mycket negativt. Någon påpekade att frihet att utveckla arbetet utifrån sin kompetens var nödvändigt. Som vi skrev ovan hade projektledaren som ambition att göra alla medarbetare självgående och det verkar ha lyckats mycket väl.

Som utvärderingen ser det skapades, exempelvis genom teamträffarna, en lärande miljö med både kollegialt lärande och självreflektion. Detta fick ett värde utanför själva projektet och gav teamet kunskaper för framtiden. Öppenheten i teamet och det stora förtroende man har haft för varandra främjade både ett lärande och bättre lösningar på problem och hinder. Man litade på varandras kunskaper och kunde då ta dem till sig och använda dem. Vi menar att man kan se en intressant bieffekt av projektet att inte bara deltagarna utvecklades, utan även medarbetarna lyftes och fick lära sig saker de senare kan använda i personalprocesser på andra arbetsplatser. Att processledarna utvecklades blev bekräftat i slutintervjuerna av de som fanns kvar i projektet hösten 2021. De ansåg att deras kompetens höjts betydligt under den tid de arbetat i Min Framtid.

Från utvärderingens sida kan vi konstatera att det blev ett team som verkar ha haft alla de nödvändiga kvalitéerna för ett så pass krävande arbete som de hade. Alla var inriktade på utveckling och att göra mesta möjliga nytta för målgruppen. Vi tror att detta i sin tur är resultatet av en väldigt medveten rekryteringsprocess. Även om det finns gott om formella meriter inom teamet har lämpligheten för arbetet varit ett starkt fokus när de anställdes.

Det är en stark rekommendation att andra projektägare rekryterar på ett liknande sätt som det Rädda Barnen gjorde. En mycket bra ledare och ett team med så goda kunskaper att de har en potential att vara självgående och utveckla projektets innehåll och utförande.

Samverkansparter i kommunerna

Min Framtid var tänkt att bygga mycket på att man skapade externa kontakter av olika slag. Det var både kontakter där deltagarna kunde komma från (skolor, frivilligsektorn) och sådana där de kunde söka stöd (AF, socialtjänsten, SYV m ml) samt arbetsgivare som kunde erbjuda föreläsningar, studiebesök, praktikplatser eller jobb. Tyvärr blev de externa kontakterna en del i projektet som drabbades hårt av pandemin. Den stoppade upp mycket av de kontaktskapande insatserna.

De samarbeten som upparbetades i början av projektet fick ta paus när pandemin kom och praktikperioder avslutades tidigare än planerat. Samtliga medarbetare jobbar aktivt med samverkan men upplever att det är svårt, speciellt att hitta praktikplatser. De flesta arbetsplatser använder sig av redan upparbetad samverkan som kommun och skolor när det gäller praktik, speciellt under rådande omständigheter, vilket har gjort att våra praktiksamarbeten har fått stå tillbaka.

Det är en svår uppgift även utan en pandemi att leta upp lämpliga arbetsgivare. Kontakter med arbetsgivare och tillgång till praktikplatser är den aktivitet som blev minst utvecklad i projektet. Det var likadant i alla tre kommunerna. Det finns väldigt många aktörer som söker arbetsgivare att bygga nätverk med, arbetsmarknadsprojekt, privata aktörer inom Stöd och matchning, frivilligorganisationer som hjälper ensamkommande, m fl., och ett projekt behöver avsätta mycket tid för uppsökande insatser om detta ska lyckas. Det blir en för svår uppgift när man samtidigt ska arbeta individuellt med varje deltagare.

Ska vi rikta in oss mot arbetsgivare behöver vi mer stöttning och vara fler processledare. Vi jobbar med så olika individer och att ha en siffra som mål är svårt. En del tar mycket lång tid för att komma fram i sin process.

Kontakten med skolor i kommunerna var bland de externa kontakter som fungerade allra bäst. I alla tre kommunerna hade man god kontakt med gymnasieskolor som har språkinträdning (sprint). I Norrköping hade man också kontakt med Marieborgs folkhögskola. Det fanns uppbyggda relationer till rektorer och medarbetarna i Min Framtid besökte skolor och rekryterade deltagare till projektet. När de inte var på plats på grund av pandemin blev det omöjligt att rekrytera så. Detta verkar annars vara ett lätt sätt att rekrytera deltagare.

När det gäller kontakten med myndigheter, socialtjänsten, skolor och andra aktörer som kan vara berörda av målgruppen var det lite blandat i kommunerna. Eskilstuna hade kontakt med SYV och många kontaktpersoner inom civilsamhället, så som Stadsmissionen, korpen, Pingstkyrkan och volontärer som stöttade ensamkommande. Västerås kom igång lite sent. Där kom stor del av deltagarna från en afghansk fotbollsförening där en tränare anvisade ungdomar till projektet om han såg att de behövde det. Det kom även deltagare från kommunens Mötesplats som var belägen i samma lokal. I Västerås fanns även Tjejjouren Ronja som projektet samarbetade med. I Norrköping hade man bra kontakt och samarbete med AF men inte med socialtjänsten. Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är en part man samarbetat en del med. ABF är en annan samarbetspart.

Samarbetsparter – enkät och intervjuer

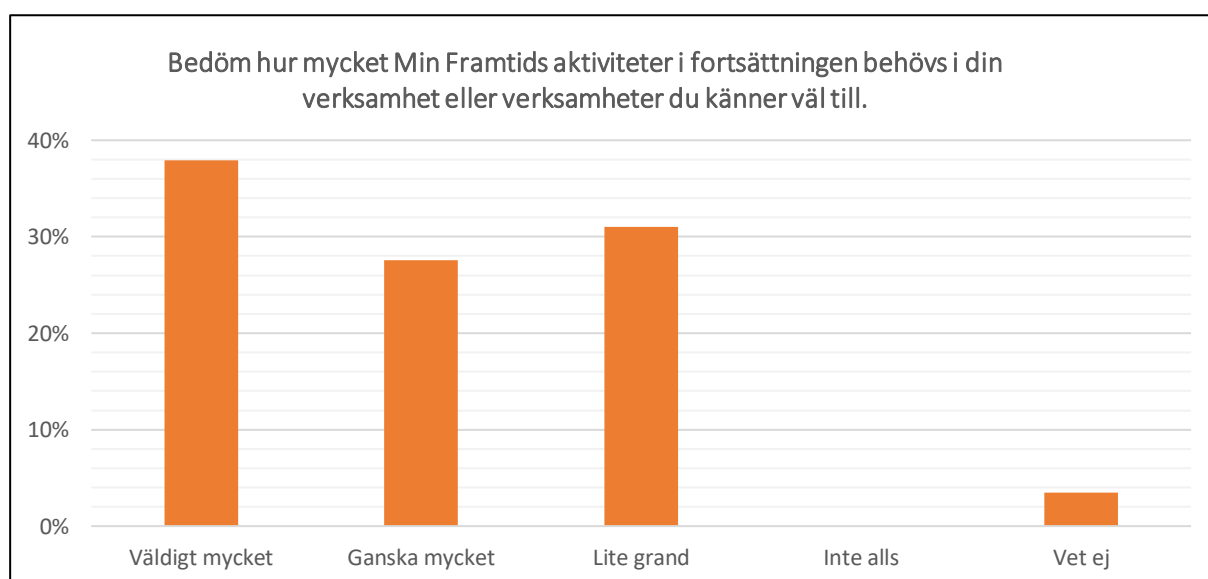
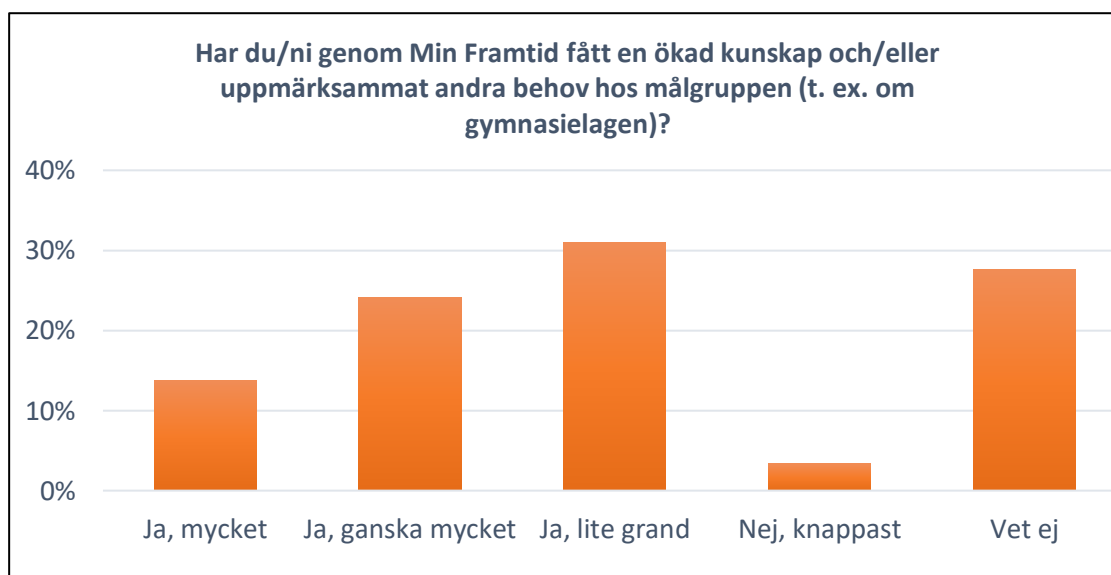
Utvärderingen skickade ut en enkät till de samarbetsparter processledarna uppgav att de hade kontakt med. Efter enkäten intervjuade vi tre samarbetsparter i varje kommun. I detta stycke redovisar vi både enkätsvar och intervjusvar. Dock gör vi detta i korthet. Studien var i huvudsak ämnad för att ge projektet återkoppling på vad samarbetsparterna såg i projektet.

Enkät

Enkäten fick 29 svar = 73 % svarsfrekvens. Verksamheterna de representerade syns i nästa tabell. Majoriteten (70-75 %) av de svarande mötte målgruppen i sina roller. De kände oftast ganska väl till projektets syften och ansåg att Min Framtid hade fångat upp de rätta behoven hos målgruppen. De flesta hade också lärt sig något nytt genom att samarbeta med projektet. I figuren nedan är det 70 procent som uppger att de lärt sig något.

De flesta bedömde att Min Framtids aktiviteter skulle behövas i deras egna eller andras verksamheter även fortsättningsvis. Majoriteten såg stora behov.

Verksamhet	Antal
Gymnasieskola/Grundskola/sprint	7
Ideell stödverksamhet	6
Annan: ABF, företag, stödboende, projekt	4
Ungdomsverksamhet	3
Socialtjänst	2
Folkhögskola	2
Hälsa- och sjukvård	1
Kommunal verksamhet (ej skola och socialtjänst)	1
Idrott	1
Arbetsgivare	1
Myndighet	1

En fråga i enkäten löd: *Utifrån din roll vad ser/hör du talas om för problem runt målgruppen?* I rutan nedan har vi samlat de ord och korta kommentarer som nämndes i svaren.

Utanförskap, brist på samhällsorientering, inget boende, utsatta, svårigheter att erbjuda dem anställning, inte inkluderade i en demokrati, inte alltid en meningsfull fritid, psykisk ohälsa, ensamhet, har svårt att följa och förstå olika myndigheters regelsystem och byråkrati, avsaknad av stöd och insatser, kriminalitet, isolering, hedersrelaterat våld, utanförskap, svårt med kontakter, svårt att komma in på utbildning/arbete, avslag på asylansökan, litet kontaktnät och få kunskaper om hur saker och ting "går till".

På frågan om vad de observerat att Min Framtid gjort fick vi bland annat följande svar:

Många ungdomar har fått skolplatser.

Jag kan se att processledarna verkar spela en oerhört viktig roll för att få individer att växa och att de skapat relationer som är värdefulla för att målgruppen överhuvudtaget ska kunna utvecklas.

Vi ser att projektet gjort det möjligt för ungdomarna att tillvara kunskap och verktyg till självförverkligande de annars inte fått av samhället i stort

Målgruppen har fått möjlighet att stöttas i sina processer utifrån var de befinner sig.

Förändring i tänkande hos ungdomarna, dvs hur man kommer i samhället och arbetsmarknaden, samt anpassar sig i gruppen.

Min framtid har varit viktiga för våra placeringar när socialtjänsten avslutat deras stöd från oss.

Vi frågade: *Finns det någon särskild insats som Min Framtid har gjort som behöver finnas kvar efter projektet är avslutat och i så fall vad?* Det man ansåg som viktigast att behålla var:

- Det individuella stödet
- Vägleda mot arbete eller studier, ge arbetsmarknadskunskap, jobbcoachning för ungdomarna med gymnasielagen
- Kontakten med skolorna
- Stödet till ungdomar som är utanför skolan
- Samverka med olika kommunala verksamheter
- Att ha kompetensen att göra detta

- Att vara ett tryggt och stabilt sammanhang
- Ha kvar engagemanget
- Läxhjälp

På den generella frågan om de kunde sätta ett antal stjärnor mellan en och fem på vad de tyckte om Min Framtid fick projektet 4,6 i medelbetyg.

Intervjuer

I de nio intervjuerna svarade personer från verksamheterna i tabellen.

Verksamhet	Antal
Gymnasieskola	3
Ideell stödverksamhet	2
Ungdomsjour	1
Folkhögskola	1
Idrott	1
Socialtjänst	1

Alla intervjuade tyckte att samverkan var bra. De lärde känna varandras yrkesroller, lärde om varandra och om t ex ngl och om andra åldrar än de vanligen mötte. De fick förtroende för Min Framtid och projektet blev en avlastning för dem som lärare eller volontärer.

Rädda barnen har gjort en otroligt bra insats där vi inte mäktat med.

I allt detta förskräckliga kommer Rädda Barnen med Min Framtid och erbjuder saker.

Vi frågade: *Vad ser du för konkreta problem runt målgruppen? Hur ser du att de problemen möts upp av samhället i stort?*

De intervjuade var väldigt insatta i vilka problem som fanns och tog upp ganska detaljerade saker i sina beskrivningar.

Hoppfulla ungdomar som gradvis förlorade allt hopp. Vissa måste flytta när Migrationsverket flyttar dem till andra boenden. Psykisk terror. Det är oerhört hjärtskärande.

Ngl är ett problem för dem. Många har liten eller obefintlig skolgång.

De ensamkommande har varit med om så mycket i livet, svåra omständigheter. Det tog lång tid innan de fick ngl. De är oroliga för familjen. Nu plötsligt får de detta stora krav för att de ska få stanna. Det gör att de inte mår bra. Det är orimliga krav. Tyvärr många som hamnar i psyk ohälsa. De har ingen att vända sig till. Integrationsavdelningen här lades ner och viktiga funktioner försvann. Det är fruktansvärt, vad håller vi på med. Man kan hamna snett om man inte har stöd. Sedan skyller man på dem. Samhället har ett ansvar, men tar inte det.

Flickorna går inte till något alls, de har varandra, tar hand om varandra. Men det räcker inte. De hör vad som sker ute i samhället och vet. Att gå och prata om sin framtid i Sverige kräver mod, men de har stor vilja, mycket drivkraft och de vill ha en framtid. Gäller att fånga upp dem och fråga dem själva vad de behöver för stöd. det blir galet annars.

Mycket saknas. Varför har de inget boende. De är hemlösa eller bor många i en etta. Jag räknar dem oms hemlösa om de inte får står skrivna där. Kommunen har inte tagit ansvar. De har inte sett till att de ensamkommande hade tak över huvudet. Mycket har gått snett. Om staten hade gått in med ansvar och resurser skulle vi ha en annan erfarenhet.

Det politiska läget är inte så motiverande, det styr min yrkesmässiga begränsning. Med tanke på vad jag jobbar med ser jag många goda människor som vill hjälpa, men sätter man skräck i dem blir de rädda och backar. Det finns en farlig populism som kostar människors liv på ett annat sätt. Debatten är väldigt hård. Det påverkar mitt jobb och ger färre möjligheter, den sårar människor. Vi kan istället använda demokrati och förnuft. Många av ungdomarna vill inte ha hemlandets kultur, de vill inte ha slöja och de har flick- och pojkvänner. Det går att forma dem.

De kan inget, har inte stöd, har svårt att tyda dokument från myndigheter, vet inte vilka jobb de kan söka, integreras inte när de inte får träffa svenskar, lätt att dras med i lättare kriminalitet, har ingen målbild. Ligger ett hot om utvisning över dem. De har lite fristad i skolan om man är hårt hållen hemma. Jag har elever som är gifta. Viktigt att vi pratar om samtyckeslagen med dem. Också inom äktenskapet.

Alla nio kunde berätta om konkreta exempel på att Min Framtid lett till något och gjort skillnad för någon/några ungdomar. Ungdomar hade blivit mer öppna, någon hade fått jobb osv. Då undrade vi vad exakt det var som gav effekten i Min Framtid? Vad gör projektet som ingen annan gör?

De är nischade, inriktade på just de behoven och går in med personligt och nära engagemang, leder dem vidare. Visar intresse på ett jättesunt sätt, inte 'tycka synd om'. Skapar en relation, men inte kompis. Att tjejer kunde gå dit och FICK gå dit för föräldrarna. De fick en hemkänsla.

De är väldigt tillmötesgående. Tillgängliga och har anpassat sig efter ungdomens villkor.

Att de hjälper ungdomarna med saker dessa inte vågar ta upp annars. De kan komma och bara vara sig själva. De ser individen och vinner deras förtroende.

Lättare för både tjejer och killar att prata med en tjej. Finns en rädsla för män överlag. När de sen träffar bra män blir det lättare.

Utanförskapet minskas genom att få samlas och få hjälp, få ett sammanhang. Den viktigaste delen att man hittar sin roll och kan skapa sig ett eget liv. Ingen annan än Min Framtid ger de kunskaperna enligt vad jag vet. De är ute och skapar relationer.

Personligheten och engagemanget hos dem som driver det. Glada, sociala och trygga.

Den individuella behandlingen och att de kunde allt de som de behövde, de gav rätt råd.

De ger ett tydligt sammanhang och låter ungdomen vara i fokus och få stöd på sina egna villkor, få öva på självförverkligande, att vara aktör i sitt eget liv, får känna att de tar ansvar för sin egen utveckling.

Hur varit en struktur. Det måste alltid finnas en struktur.

Samtliga ansåg att en verksamhet som den i Min Framtid borde finnas kvar.

Jätteviktigt att det finns verksamhet som jobbar med dessa unga. Inte bara projekt efter projekt utan att det finns en permanent verksamhet. Ungd blir besvikna när projekt tar slut. Tala om för kommunpolitiker att detta ska finnas och att de ska ta sitt ansvar. Samarbeta med andra verksamheter och ideella.

Visst ska man ha krav på människor men vi ger dem inte en helhjärtad chans. En invandrare som får bidrag får inte plugga, inte jobba, blir passiv. De misslyckas på sfi. Man behöver förnya sfi, de duktiga lärarna försvann. Man ska ta det på stort allvar. Inte ensidigt tala om att det inte går bra. Kom ut och kolla, säger jag, det är människor som vill men de tvingas till passivitet.

Slutsatser om samverkansparter

De samverkansparter vi nådde var oftast mycket insatta i hur verkligheten såg ut för målgruppen. Detta gör att vi sannolikt kan lita på att deras bedömningar är riktiga när det gäller läget för deltagarna och av vilken nytta Min Framtid har gjort. Exempelvis kan lärarna göra jämförelser med hur svenskfödda elever har det i sin vardag. När flertalet svarande från alla olika verksamheter i alla tre kommunerna talar om vilken oro, och ofta ren misär, dessa unga lever i, är det en utsaga som bör tas på allvar av samhällets beslutsfattare.

VAD GER RESULTAT I MIN FRAMTID?

Det individuella stödet

Finns kompetens att ge rätt vägledning

Tillmötesgående och tillgängliga

Är kvinnor – deltagarna vågar öppna sig

Inriktade på rätt behov

Har ett personligt och nära engagemang

Åstadkommer empowerment

Deltagarna har

Finns på plats, är en struktur men inte en myndighet

Risikanalyser

Teamet gjorde under analysfasen en riskanalys med ett antal risker man kunde värdera utifrån sannolikhet att de skulle inträffa och vilka konsekvenser de i så fall skulle få. När man multiplicerade värdena på sannolikhet och konsekvens (se bild nedan) fick man en siffra och en färg i nästa cell i Excelarket. Färgen indikerade hur hög allvarlig risken var, grön var att beakta och röd hög var att bevaka.

Risikanalys		Projekt: Utrikesföddas egenmakt, delaktighet och etablering i samhället ska ha ökat.					
Projekt: Min framtid		Sannolikhet	Konsekvens			Låg: 1-4	
Datum 2019		1 = Osannolikt	1 = Betydselös			Medel: 6-8	
Skapare: Sanja Kasunic		2 = Mindre sannolikt	2 = Låg, viss påverkan på verksamheten			Hög: 9-16	
		3 = Mer sannolikt	3 = Hög, viss påverkan på verksamheten				
		4 = Sannolikt	4 = Mkt hög, viss påverkan på verksamheten				
ID	Titel	Beskrivning av risken	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd för begränsning	Deadline för åtgärd
Risk 01	Risk att vi inte når målgruppen	Risk att projektet inte har klara partners som kan hjälpa till och säkra att vi når ut till målgruppen.	2	4	8	Vi har nätverk med andra aktörer på orterna som kan stödja projektet med informationspridning. Vi måste säkerställa samarbete med olika aktörer genom att skriva avtal/avsiktsförklaringar.	Under analys och planeringsfas
Risk 02	Brist på kapacitet och erfarenhet av att hantera ESF-projekt.	Risk att hanteringen av EU-finansiering inte uppfylls.	0	4	0	Skapa en struktur för ett samarbete mellan projektet och de interna experterna. Säkerställa att projektet får del av en projektekonom.	Åtgärdat
Risk 03	Aktiviteterna på orten .	Risk att det inte finns ett aktivitetsutbud på orterna som matchar individen och gruppen.	2	3	6	Säkerställa att aktivitetsutbudet på den lokala orten matchar de behov som målgruppen har så långt det är möjligt. Under projektets gång ska vi utvärdera och justera utbudet.	Under hela genomförandefasen
Risk 04	Sammanhållna gruppstarter/ grupptaktiviteter.	Risk att inte kunna hålla ihop en gruppprocess (Mitt Samhälle).	1	4	4	Skapa tydlig struktur och rutiner för att säkerställa att gruppprocesser blir genomförbara.	Innan genomförandefas 1 april 2019

En grundligt utförd riskanalys gjorde att de flesta riskerna i listan i princip aldrig inträffade. Att alla i teamet gemensamt diskuterade sig genom allt som kunde påverka projektet i förväg samt ha en plan och en ansvarig om de skulle inträffa visade sig vara bra i förebyggande syfte. Man visste vad som kunde uppkomma och var beredd på att försöka lösa det.

Jämställdhet sågs som hög risk. Vi trodde det skulle bli en utmaning att få in tjejerna men vi har fått in stor andel. Har jobbat med det i åtanke. Uppmuntrat dem, inte gjort direkta raidar för att fånga in dem. Kan ha varit att vi ÄR kvinnor som gör det lättare för dem att tala. Vi har anpassat aktiviteter så det blivit en variation. Jämställdhet SKA genomsyra allt vi gör.

Vi såg en risk att de skulle bli konflikter och konflikthantering med deltagare men vi har inte upplevt något sådant. Nästan alla deltagare är tacksamma och glada att de kan komma till oss. Enstaka gånger har vi tryggt upp om deltagaren inte känts bra. Kanske någon med problem med droger. Risken ändå inte stor, de vet att det som sägs stannar i rummet så de vågar prata.

Vi såg en risk att inte nå dem som är utanför skolan. Det var en utmaning att nå dem. KAA var intresserade av samarbete men det rann ut i sanden. De verkade ha mer kontakt med skolor och hade begränsade resurser. Vi hjälpte en del att skrivas in i skolan och andra att skrivas in på nytt men det blev ändå mest riktat mot dem som redan gick i skolan. Det krävs mer för att hitta de andra och vi hade tillräckligt många ändå.

När pandemin kom gjorde man en ny riskanalys enbart för den. Den gav tydliga direktiv för hur man skulle arbeta för att minska risken för smitta men samtidigt upprätthålla arbetet och kontakterna (se bild nedan).

ID	Beskrivning av risken	Åtgärd
Risk 12	Hygien	Tvätta av ytor innan och efter möte.
Risk 13	Samverkan, Riska att möten blir inställda och framflyttade.	Mötet ska i den mån det är möjligt hållas på distans, digitala verktyg ska användas. Boka om mötet om det inte går att genomföra.
Risk 14	Samverkan, Riska att samverkan försvinner om restriktionerna blir långvariga	Försöka hålla samverkan vid liv genom kortare avstämningar.
Risk 15	Kontakt med befintliga deltagare försvåras	Mötet ska i den mån det är möjligt hållas på distans, digitala verktyg ska användas. Boka in avstämningar via telefonen, utomhuspromenader. Träffas enskilt vid behov men säkersäll inför mötet att deltagaren känner sig bekväm med detta och att ni båda är symptomfria. Använd munskydd.
Risk 16	Rekrytering av nya deltagare försvåras	Digitala punktinsatser istället för fysiska möten.

Coronapandemins inverkan på projektet

Som vi tidigare nämnt har coronapandemin försämrat möjligheterna till kontakter på alla plan. Något som inte blev av i den utsträckning som var tänkt var praktikplatserna. IKEA har suttit i projektets styrgrupp och tanken var att deltagarna skulle få praktikplatser där. Man skulle också jobba med att ordna praktikplatser på andra arbetsplatser. Allt detta föll när pandemin kom. Även en del sommarjobb blev inställda och det var svårt att hitta andra.

Den påverkade förstås även gruppträffar med deltagare. Teamet började jobba hemifrån allihop och träffar med deltagare skedde digitalt. Man säger dock att påverkan inte blev så svår som befarat eftersom man var snabb på att ta fram digitala lösningar och framåt våren träffade man ungdomarna utomhus. Det var mest andras arrangemang man skulle besöka som blev inställda.

Rädda Barnen och Min Framtid pausar inte!

Rädda Barnens arbete med att stötta och vägleda ungdomar som står långt ifrån en gymnasieexamen, arbete eller annan sysselsättning avstannar inte på grund av Covid-19. Vår verksamhet i Min Framtid fortsätter i största möjliga mån som vanligt och vi jobbar nu med att stötta våra deltagare främst digitalt, via Skype, telefon och sociala medier.

Att skolan blev digital påverkade ungdomarna mycket. Många fick problem i skolan, de blev isolerade och fick ingen hjälp. På grund av att de inte haft så mycket pengar att röra sig med under tiden de varit asylsökande, har de sällan haft datorer och många har fortfarande mycket dåliga datakunskaper. En del frivilliga samverkansparter har varit rädda för att möta deltagarna på grund av smittorisken, vilket gjorde att läxläsningen blev inställd och deltagarna fick det ännu svårare med skolan.

Projektet försökte gå in och stötta deltagarna med datakurser. Under två veckor 2020 genomfördes i Norrköping två datakurser i samarbete med ABF.

Ur lägesrapporten juni 2020:

Bakgrunden till insatsen är att vi under våren, när distansundervisningen infördes såg att många ungdomar hade svårt att ta del av undervisningen då de saknade grundläggande datorkunskaper. Vi såg också behovet hos deltagare vi stöttat med att skriva ansökningshandlingar, att de har svårt att använda Word samt att bifoga CV och Personligt brev i mailkontakt med arbetsgivare.

Pandemin var också jobbig för personalen då deras teamträffar blev digitala och man kunde inte träffas och prata på samma sätt längre. De fria pratstunderna försvann. Man löste detta genom att ha en digital fika någon gång i veckan. Det blev som ett litet andningshål att ha en gemensam fikapaus när man blev begränsad i sitt sociala liv. Man kan säga att pandemin påverkade till att nästan allt blev mycket svårare, men man har varit kreativ och löst det mesta.

Eld-validering

Eftersom ELD-valideringen var mycket uppskattad av deltagarna visar vi här något ur den för att förmedla nyttan man kan ha av den. Flera deltagare har nämnt att de använt sig av "ELD-orden" i sina CV:n. När deltagarna genomgått ELD får de ett valideringsbrev som grundar sig i deras egen bedömning av sig själv. Valideringsbrevet blir något konkret som talar om vem man är.

ELD är bra, ju fler gånger man gör den desto mer bekväm blir man med den. I CV:t och i sitt personliga brev kan de använda det ELD resulterar i. En del blir väldigt rörda och det boostar deras självkänsla.

Det känns bra att kunna ge dem valideringsbrevet. Eld är fantastisk, du får på papper vem du är. Vi ser ju vad som hänt. 'Tänk när du började här du visste inte vad CSN var, inte vilken skola du skulle gå och nu är du där.' Den ger något i en skör tid i livet.

SAMTALSGUIDE

Inledning

Börja med att klargöra syftet med samtalet:

- Att lyfta en situation som exempel på en eller flera kompetenser. Dessa kompetenser och situationen kan användas i ett kompetensbrev.
- Om du vill anteckna, fråga deltagaren om det är ok.
- Lyssna aktivt och försök få ett grepp om deltagarens bild av situationen.

Första delen av samtalet

Handlar om att du och deltagaren ska få en gemensam förståelse av situationen som deltagaren har valt att ta upp. Ibland tar deltagaren upp en process. Försök då dela upp processen i olika situationer och börja ELD:a någon av dessa.

Exempel på frågor:

- Berätta om situationen (tex. bakgrund, händelseförloppet steg för steg, resultat)
- Vad sa/gjorde/tänkte du när...?
- Hur påverkade du...?
- Hur kände/upplevde du...?

Sammanfatta vad deltagaren berättat för att stämma av att du förstått deltagarens upplevelse av situationen. Fortsätt samtalet med fokus på vilka kompetenser som användes.

Andra delen av samtalet

Är en slags "kompetensförhandling". Använd Kompetenslistan och resonera kring de kompetenser som deltagaren föreslår.

Om deltagaren har svårt att se sina egna kompetenser så kan ni använda frågan:

- Hur skulle någon annan beskriva dig i den här situationen?

Tredje delen av samtalet

Ska resultera i ett förslag på en kompetensbrevtext till situationen. Välj, tillsammans med deltagaren, ut två eller tre av kompetenserna. Skriv ett utkast på en text som beskriver situationen och för in förslaget i samtalsdokumentationen.

Allra sist

Gå vidare till nästa situation eller bestäm tid för nästa samtal.

ELD by Terese Raymond is licensed under a Creative Commons Erkännande-ingaBeträning 3.0 Unported License.

eldkompetens.se

UMEA
Lars Norqvist
lars.norqvist@edunamic.se
070 290 10 71

GÖTEBORG
Jenny Andersson
jenny.andersson@leka.se
076 892 56 66

STOCKHOLM
Terese Raymond
terese@aprendi.se
076 000 13 15

Utvärderingens slutsatser och rekommendationer

Utvärderingen kan konstatera att Min Framtid är välplanerat och bra utfört på alla sätt. Metoderna är genomtänkta och utarbetade med både kompetens och intresse. Nyttan av projektet för målgruppen har vi utrett på djupet och den ser vi som obestridlig. Min Framtid är ett projekt som andra som vill arbeta med samma eller delvis samma målgrupp bör lära sig av. Det finns mycket kunskap att hämta och överföra till den egna verksamheten.

Projektorganisationen har fungerat mycket bra. Det har funnits ett engagerat team som brunnit för målgruppen och sitt jobb. Projektledaren har fått väldigt mycket beröm av alla i organisationen för sitt sätt att leda och ge processledarna stora möjligheter att utvecklas. Administratören har tagit en aktiv del i genomförandet genom att vara kunnig i mycket mer än administratörsrollen.

Genom att ha gemensamma möten där man verkligen satsade på att skapa ett starkt team och att öka allas förståelse för projektet, dess mål och för varandra, har man skapat ett lärande i projektorganisationen. Man kan lägga märke till att man i denna organisation inte försökt minimera mötestid eller stressa sig genom ett antal punkter på en agenda. Istället har mötena gett mycket utrymme för lärande och utveckling hos alla i teamet. Teamet upplever sig ha utvecklat sin kompetens avsevärt under projekttiden. Denna kompetens bär de med sig och den kan användas fortsatt av Rädda Barnen och/eller andra aktörer.

Det har inte funnits mycket för oss inom utvärderingen att rekommendera att man förbättrar i genomförandet. Det man behövde arbeta mer med var externa kontakter, främst med myndigheter (AF, Socialtjänsten), att ordna praktikplatser och att sprida resultaten utåt. Detta har man varit medveten om. Det finns förstås, som alltid, begränsningar i tid, personal, pengar, och ovanpå det försvårade pandemin just dessa saker. Styrgruppen skulle försöka hjälpa till att ordna kontakter med företag och praktikplatser men under dessa omständigheter blev det inte möjligt. Rädda Barnet bör gärna fortsätta ha företag, branschrepresentanter eller andra med kunskap om näringslivet med som aktiva parter i projekten. Det är viktigt att ha med ett arbetsgivarvänligt och nära kontakter med arbetslivet. Det är dit deltagarna så småningom ska och det finns stora skillnader mellan hur ideella organisationer och den offentliga eller privata arbetsmarknaden resonerar. Därför är det viktigt att inte tappa bort det perspektivet.

En slutsats i utvärderingen är att Min Framtid är ett projekt som är värt att sprida. Man kommer fortsatt att ha ett spridningsarbete från Rädda Barnens sida och slutkonferensen kommer att läggas ut digitalt. I nya ESF-projekt, eller projekt finansierade av andra parter, bör man ta större höjd i budgeten för ett omfattande spridnings- och påverkansarbete på alla plan, inte bara i arbetet med att Rädda Barnen ska implementera metoderna inom sin egen verksamhet. Filmer, deltagande på konferenser, broschyrer, bör finnas rejält budgeterat för. Intressenter att sprida projektresultat och metoder till är SKR, riksdagen, kommuner på både beslutsfattarnivå och på de kommunala förvaltningarna, länsstyrelser, regioner, media, m fl. Vi rekommenderar också ESF-samordnare att sprida projekten internt. Projekt som Min Framtid kan med fördel delta och presentera sig på Socialfondens spridningskonferenser eller andra konferenser om arbete med socialekonomiskt utsatta unga.

Vi har några mer allmänna reflektioner för framtiden. Utvecklingen av arbetsmarknadspolitiken har gått bort från det individbaserade arbetssättet istället för att öka detta. I en artikel⁸ om svensk arbetsmarknadspolitik menar författaren att Sverige går mot färre insatser för arbetslösa och ett större eget ansvar för dessa att skaffa sig ett jobb.

Mandatperiodens inledning med besparingar i arbetsmarknadspolitiken har lett till att färre arbetslösa tar del av rustande och kompetenshöjande insatser. De aviserade striktare reglerna i arbetslöshetsförsäkringen väntas också leda till en ökad tonvikt vid personligt ansvar för att göra sig anställningsbar. Denna artikel har uppmärksammat att sänkta ambitioner för aktiva insatser och en striktare arbetslöshetsförsäkring har varit regel i svensk politik under närmare tre decennier. (Se artikel i fotnot)

Vi ser mycket tydligt i alla arbetsmarknadsprojekt som Apel utvärderar att det individbaserade arbetssättet, där man kartlägger varje individs kunskaper och intressen samt hjälper till att ordna praktikplatser och arbetsgivarkontakter, är den metod som ger bäst resultat när det gäller att få människor att närma sig arbetsmarknaden. Det spelar ingen roll vilken grupp som är målgrupp, det ger de bästa resultaten oavsett om denna är svenskfödda ungdomar, nyanlända vuxna eller personer med funktionsvariationer.

Om scenariot att arbetsmarknadspolitiken fortsätter att leda till allt mindre individanpassade insatser är det svårt att tro att alla i Min Framtids målgrupp har någon chans att få ett jobb. Detta gäller särskilt den svåraste gruppen, de som hoppar av skolan, knappt alls är delaktiga i samhället och är ensamma eller har föräldrar som står långt från arbetsmarknaden. Det är svårt att sia om den framtida arbetsmarknadspolitiken men möjligen kommer Arbetsförmedlingen inte ha hand om denna grupp, utan bara ansvara för arbetslösa med ohälsa och/eller funktionsnedsättningar. Detta betyder att målgruppen är helt hänvisad till de fristående aktörer som ska rusta och matcha ut dem till jobb. De ska göra ett medvetet kundval, vilken fristående aktör är bäst för dem? Redan här syns stora svårigheter. Risken är att många i målgruppen hamnar utanför för gott om de inte får stöd genom denna process.

Min Framtid har i ljuset av ovanstående svårigheter gjort ett oerhört viktigt arbete för både individerna i målgruppen, såväl som för kommunerna som kommer att få minskade kostnader för försörjningsstöd. De svenska kommunerna kommer framöver att få större ansvar för de arbetslösa som är längst från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsenheter (AME), eller jämförbara strukturer, arbetar ofta mer individbaserat. De har dock sällan en hög status inom kommunens organisation. Så småningom får de bära bördan av resultaten av att kommunerna försummat de nyanlända barnen. Projekt som Min Framtid utgör en prototyp för hur man bör jobba även på AME. Ökad intrakommunal samverkan behövs på detta område. I en del kommuner ligger AME organisatoriskt ihop med vuxenutbildningen, men man bör också ha en

---

⁸ Habibija, A. 2002. Vad har hänt med den aktiva arbetsmarknadspolitiken? Ekonomisk debatt nr 6. <http://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/2020/10/48-6-ah.pdf>

strukturell samverkan med såväl grundskola, gymnasieskola och socialtjänst omkring olika individer.

Om bara ett par år kommer de som har uppehållstillstånd på gymnasielagen att fasas ut ur systemet eftersom det är en tidsbegränsad lag som bara gäller för de som fyllde 18 år under asylprocessen och anlände senast 25 november 2015. De har varit en stor andel i projektet men kommer alltså att försvinna ur målgruppen. I dagsläget är det få asylsökande som når till Sverige, det gör att målgruppen som helhet troligen kommer att börja minska i antal så småningom. Detta i sin tur kan ge en större möjlighet att nå och ge stöd till den svåraste gruppen samt till att utöka målgruppen.

Rädda Barnen kommer givetvis att vara en mycket viktig aktör när det gäller både Min Framtids målgrupp och yngre socioekonomiskt utsatta barn. Bilden nedan är tagen ur Rädda Barnens ESF-finansierade förstudie Effektivare samverkan. Rädda Barnen ses som ett nav som kan påverka samhällsutvecklingen.

RÄDDA BARNEN - NAVET

Rädda Barnen har goda möjligheter att nå människor i samhället vars förtroende för offentlig sektor och myndigheter sviktar. Civilsamhället har ofta ett större förtroende hos vissa grupper av medborgare och ibland en bättre förankring hos människor lokalt än offentliga aktörer. På så sätt kan civilsamhället med Rädda Barnen som nav vara en viktig brobyggare.

Rädda Barnen har också en unik kompetens, kännedom och närhet till målgruppen tack vare stödverksamheter runt om i landet som involverar 1000-tals barn som har flytt till Sverige och/eller lever i social och ekonomisk utsatthet. Rädda Barnen har på så sätt utvecklat en förmåga att anpassa sin verksamhet snabbt och ställa om utifrån vad situationen kräver.

Genom åren har Rädda Barnen utvecklat långsiktiga partnerskap med relevanta aktörer, från mindre organisationer till storföretag i miljardklassen. Rädda Barnen har stor vana av att driva och leda projekt i utsatta områden och har utvecklat ett effektmättningsverktyg som snabbt kan ta tempen på om insatserna som görs är till nytta för individer, samverkanspartners och samhället.

Möjligheterna för Rädda Barnen att söka ESF-projekt kommer eventuellt att öka i det fall de föreslagna programområdena A-E blir verklighet år 2022. Det nya programområde C⁹ ser ut att ge stora möjligheter för Rädda Barnen att verka som samhällsförbättrare. Vi citerar ur beskrivningen över programområde C:

Egenförsörjning står i fokus inom programområdet och medför att insatser till ekonomiskt utsatta individer riktas till insatser för arbete, studier och för att närma sig ett arbete. Omkring hälften av de tilldelade medlen bör riktas till insatser som syftar till att motverka risken för och mildra konsekvenserna av barnfattigdom . Insatserna ska syfta till att ge barn förutsättningar för en meningsfull fritid och trygg skolgång och därmed öka deras möjligheter till social gemenskap, samtidigt som risken för skolavhopp minskar. (Citat ur beskrivningen av programområde C)

Genom Min Framtid, och givetvis också genom andra projekt med målgruppen ensamkommande och eller socioekonomiskt utsatta barn och unga, har Rädda Barnen byggt upp både kompetens och en modell att arbeta efter. Detta gör organisationen till en given part/samverkanspart i framtida projekt med en målgrupp som riskerar att hamna i utanförskap.

Min Framtid har bidragit till att vi fått mer kunskap om hur vi skapar ett mer hållbart samhälle för oss alla. Utvärderingen vill därför ge en stark uppmaning och rekommendation till kommuner och andra aktörer att vända sig till Rädda Barnen för att i samverkansprojekt bygga upp strukturer som kan implementeras i de kommunala verksamheterna efter projekten. En generell reflektion från utvärderingen är att det finns mycket stora behov av projekt liknande Min Framtid och att hela vårt samhälle kan vinna mycket på att efterlikna och utöka/omforma projektets modell och innehåll så att man även kan nå yngre barn. De framtida projekten bör ha en stark förankring i de samhällen där de verkar för att kunna implementeras direkt in i ordinarie verksamheter. Vi hoppas på att det kommer en rad projekt som tar ett steg längre än Min Framtid och blir permanentade.

Allra sist vill vi från Apel AB tacka för möjligheten att få utvärdera ett så behjärtansvärt, lärorikt och väl genomfört projekt som Min Framtid. Även vi kommer att ta med oss lärdomar som vi kan sprida till andra projekt vi utvärderar. Vi riktar ett stort TACK till hela projektorganisationen!

---

⁹ Socialfondsprogrammet ESF+ (2021 - 2027) - Svenska ESF-rådet

Förändringsteori för Min Framtid

RESURSER	AKTIVITETER	LEVERANS/UTFALL	RESULTAT - JUNI 2021	EFFEKTER
Personal <ul style="list-style-type: none"> • Projektledare • Administratör • Processledare • Lokaler 3 orter 	Individnivå <p>Enskilt samtal/Min väg - 600 individuella processer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivera deltagaren till fortsatta studier eller annan sysselsättning • Skriva CV • Motivera deltagaren att delta i föreningsliv/aktiviteter • Studiebesök • Leta praktik utifrån deltagarens önskemål • Validering med ELD-metoden • Samtala med deltagare om jämställdhet och diskriminering. <p>Flerpartssamtal med deltagare tillsammans med andra aktörer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtal med skola/myndighet/sjukvård <p>Gruppvägledning/Mitt Samhälle – 15 grupperprocesser med 180-360 deltagare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtala med deltagare om jämställdhet och diskriminering. • Föreläsning/workshop om arbetsmarknad, rättigheter/skyldigheter och normer på arbetsplatsen. • Föreläsning/workshop om idrott och föreningsliv. • Självstärkande övningar • Samarbetsövningar för att skapa gruppkänsla • Studiebesök Organisationsnivå <p>Informera och lyfta deltagares speciella behov till skolpersonal och rektorer så att deras rättigheter tillgodoses.</p> <p>Föra dialog med relevanta aktörer som berörs av regelverket gällande den Nya Gymnasielagen (NGL), som våra deltagare kan omfattas av.</p> <p>Sprida information till samverkanspartner och andra aktörer genom att Min Framtid och Rädda barnen bjuder in till integrationsfrukost/temafrukost</p> <p>Genom flerpartssamtal kan vi synliggöra och informera våra samverkanspartner om de hinder som våra deltagare stöter på inom deras verksamhet.</p>	<p>CV/ansökningshandlingar</p> <p>180-360 deltagare har fått kompetensbrev genom validering med ELD-metoden</p> <p>Deltagare som ej blir validerade med ELD-metoden får vid behov ett skriftligt individuellt omdöme.</p> <p>Referenser</p> <p>Kursintyg</p> <p>200 deltagare har fått Praktikplats</p> <p>Har provat eller startat en ny fritidsaktivitet</p>	<p>Individnivå</p> <p>Deltagare i projektet har påbörjat och/eller fortsätter sina studier</p> <p>Deltagare upplever större egenmakt och visar ökad motivation</p> <p>Deltagare har större kunskap om/förståelse av samhälle, arbetsliv och arbetsmarknad</p> <p>Deltagare har fått ett arbete eller kommit närmare arbetsmarknaden</p> <p>Deltagarna har vidgat sin syn på jämställdhet och jämlikhet.</p> <p>Tjejer som deltar i projektet ser sina styrkor, möjligheter och rättigheter.</p> <p>Organisationsnivå</p> <p>Skolor som har deltagare i projektet har ändrat arbetsmetoder och rutiner.</p> <p>Aktörer som arbetar med målgruppen, (skola, myndigheter, arbetsgivare m.fl.) har fått ökade kunskaper om regler kopplade till nya gymnasielagen</p> <p>Aktörer som arbetar med målgruppen har fått ökade kunskaper om andra aktörer: näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektors uppdrag inom integrationsområdet.</p> <p>Samverkanspartner har fått ökade kunskaper/insikter om den egna organisationens hinder och problem för målgruppen.</p> <p>Rädda Barnens Sverigeprogram och Min Framtids projekt har synliggjorts på de orter projektet genomförs.</p>	<p>Rädda barnens arbete med målgruppen har genom projektet Min Framtid synliggjorts nationellt</p> <p>Rädda barnens arbete med målgruppen har genom projektet Min Framtid bidragit till en ökad sysselsättning bland utrikesfödda ungdomar 15-24 år.</p> <p>Rädda Barnens arbete med målgruppen har genom projektet Min Framtid bidragit till ett minskat utanförskap genom att deltagarnas egenmakt och själv-känsla har stärkts.</p> <p>Rädda Barnens arbete med samverkan kring målgruppen har genom projektet Min Framtid bidragit till en ökad kunskap om målgruppens behov och förutsättningar.</p> <p>Rädda Barnen har genom projektet Min Framtid fått ökad kunskap om att genomföra ESF projekt, uppföljningsmetoder.</p> <p>Rädda Barnen har genom projektet Min Framtid fått nya metoder och verktyg/workshops som möter målgruppens behov och som kan genomföras digitalt eller fysiskt.</p> <p>Andra aktörer och organisationer som möter målgruppen har fått nya metoder och verktyg/workshops som möter målgruppens behov och som kan genomföras digitalt eller fysiskt.</p>